

Technická univerzita v Liberci

**FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA PRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2006

Eva MRZENOVÁ

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: PRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Studijní program: UČITELSTVÍ PRO 1. STUPEŇ ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Spolupráce Městské knihovny v Novém Bydžově se školami

Cooperation of the Town Library with Schools in Nový Bydžov

Schulzusammenarbeit der Bibliothek in Nový Bydžov

Autor:

Eva MRZENOVÁ

Podpis:

Adresa:

U Jatek 968

504 01, Nový Bydžov

Vedoucí práce: PhDr. Daniela Golková

Počet

stran	slov	obrázků	tabulek	grafů	pramenů	příloh
76	14887	1	22	3	15	20

V Liberci dne: 13. 4. 2006

Katedra: PRIMÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(pro magisterský studijní program)

pro (diplomant) Eva MRZENOVÁ

adresa: U Jatek 968, 504 01 Nový Bydžov

obor (kombinace): Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Název DP: Spolupráce Městské knihovny v Novém Bydžově se školami

Název DP v angličtině: Cooperation of the Town Library with schools in Nový Bydžov

Vedoucí práce: PhDr. Daniela Golková

Konzultant:

Termín odevzdání: duben 2006

Pozn. Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování DP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné.resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne 30. 1. 2006

.....
děkan **vedoucí katedry**

Převzal (diplomant):

.....

Datum:

Podpis:

Název DP:

Spolupráce Městské knihovny v Novém Bydžově se školami

Vedoucí práce:

PhDr. Daniela Golková

Osnova:

1. Úvod
2. Historie písma a knihovnictví
 - 2.1. Vznik a rozvoj písma
 - 2.2. Pojem knihovna
3. Město Nový Bydžov
 - 3.1. Historie města
 - 3.2. Historické památky
 - 3.3. Současnost
4. Městská knihovna v Novém Bydžově
 - 4.1. Pohled do historie knihovny
 - 4.2. Služby knihovny
5. Spolupráce s dětmi a veřejností
 - 5.1. Úvod
 - 5.2. Výčet činností za období 2000 – 2006
6. Praktická část
 - 6.1. Úvod
7. Vyhodnocení dotazníků
8. Závěr
9. Výsledky, porovnání, myšlenky spisovatelů

Cíl:

Získání informací o vzájemné spolupráci knihovny se školami

Požadavky:

Získání informací o knihovně, o práci knihovnic, získání statistických údajů. Vyplnění dotazníků dětmi a učiteli.

Literatura:

Cejpek, Jiří Prof. PhDr.; Činčera, Jan; Hlaváček, Ivan; Kneidl, Pravoslav: Dějiny knihoven a knihovnictví. Karolinum, Praha 2002. ISBN: 80-246-0323-3
Kronika Městské knihovny v Novém Bydžově
Prokop, Jaroslav: Nový Bydžov v proměnách staletí. Městský úřad v Novém Bydžově, 2005. ISBN: 80-239-6020-2

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci dne: 17.04.2006

Eva MRZENOVÁ

PODĚKOVÁNÍ

V první řadě děkuji pracovnícím Městské knihovny v Novém Bydžově za jejich ochotu a vstřícnost při poskytování informací.

Další poděkování patří PhDr. Daniele Golkové za poskytnuté rady a pomoc při psaní diplomové práce.

Děkuji také učitelům a žákům novobydžovských škol a vedení škol ve Smidarech a Měníku za bezproblémové vyplnění dotazníků.

Na závěr, můj největší dík patří mým rodičům a příbuzným za to, že mi pomohli při získávání informací, vyhodnocování dotazníků, a když jsem potřebovala, tak pohlídali moji dceru Linu.

Spolupráce Městské knihovny v Novém Bydžově se školami

Resumé: Diplomová práce stručně seznamuje s historií knihovnictví, poté se zaměřuje na činnost Městské knihovny v Novém Bydžově v letech 2001 – 2006, především na spolupráci knihovny se školami. Probírá jednotlivé akce a činnosti, kterými knihovna přispívá k rozvoji dětského čtenářství ve věkové kategorii 6 – 11 let a přináší vlastní náměty pro další spolupráci.

Informace získané v knihovně jsou doplněny dotazníky žáků, učitelů a knihovnic. Výzkum, který byl aplikován, dává přehled o úrovni dětského čtenářství, o spokojenosti dětí s činností knihovny a mapuje nejoblíbenější dětské knihy a žánry.

V poslední části práce jsou prezentovány závěry vyvozené z výzkumu a následují doporučení.

Klíčová slova: historie knih, četba, spolupráce se školami, Městská knihovna v Novém Bydžově

Cooperation of the Town Library with Schools in Nový Bydžov

Summary: Diploma theses inform briefly about librarianship history, then target the activity of the Town Library of Nový Bydžov in years 2001-2006, especially target the cooperation of the library with schools. Theses deal about exact activities, which are the library contributions to the children's reading in 6-11 year age group, and theses bring its own proposals for future cooperation. Information received in the library are extended by questionnaires of scholars, teachers and librarians. Research applied bring overview of the children's reading level, overview of children's satisfaction with library's activities. Research also chart the most popular children's books and genres. Implied conclusions of the research and recommendations are presented in the last chapter of the theses.

Key words: history of books, reading, cooperation with schools, The Town Library in Nový Bydžov

Schulzusammenarbeit der Bibliothek in Nový Bydžov

Zusammenfassung: Die Diplomarbeit beschreibt kurz und bündig die Bibliotheksgeschichte und widmet sich dann vor allem der Tätigkeit der Stadtbibliothek in Nový Bydžov in den Jahren 2001-2006, insbesondere ihrer Mitarbeit mit Schulen. Sie beschreibt ihre einzelnen Aktivitäten und Tätigkeiten, mit denen die Bibliothek zur Entwicklung des Kinderlesetums in der Alterskategorie von 6-11 Jahren beiträgt und bringt eigene Vorschläge für eine weitere Zusammenarbeit dieser Art.

Die Informationen wurden direkt in der Bibliothek gewonnen und mit den für die Schüler, Lehrer und Bibliothekare bestimmten Fragebögen ergänzt. Die vorliegende Forschung gibt eine Übersicht über das Niveau des Kinderlesetums, die Zufriedenheit der Kinder mit der Bibliothekstätigkeit und berichtet über die beliebtesten Kinderbücher und Kindergenres. Im letzten Teil der Arbeit werden aus der Forschung gezogene Schlussfolgerungen und weitere Empfehlungen präsentiert.

Schlüsselwörter: Geschichte der Bücher, die Lektüre, Mitarbeit mit Schulen, Die Stadtbibliothek in Nový Bydžov

OBSAH:

1. ÚVOD.....	8
2. HISTORIE PÍSM A KNIHOVNICTVÍ.....	9
2.1. Vznik a rozvoj písma.....	9
2.2. Pojem knihovna.....	9
2.3. Počátky knihovnictví.....	12
2.3.1 Pojem knihovnictví.....	12
2.3.2 Prazárodky knihovnictví.....	12
2.4. Knihovnictví v Čechách.....	13
2.4.1 Zlom českého knihovnictví.....	14
3. MĚSTO NOVÝ BYDŽOV.....	15
3.1. Historie města.....	15
3.2. Historické památky.....	16
3.3. Současnost.....	16
4. MĚSTSKÁ KNIHOVNA V NOVÉM BYDŽOVĚ.....	16
4.1. Pohled do historie knihovny.....	16
4.2. Současnost knihovny.....	17
4.2.1 Statistické údaje.....	18
4.2.2 Uspořádání knih v dětském oddělení.....	21
4.3. Zaměstnanci knihovny.....	21
4.3.1 Osobnost knihovnic na základě dotazníku.....	22
4.4. Služby knihovny.....	23
4.4.1 Placené služby.....	23
4.4.2 Neplacené služby.....	24
4.4.3 Půjčovní doba.....	24
5. SPOLUPRÁCE MĚSTSKÉ KNIHOVNY SE ŠKOLAMI.....	26
5.1. Úvod – nejvýznamnější akce.....	26
5.2. Výčet činností v období 2001 – 2006.....	26
5.2.1 Činnosti a akce v roce 2001.....	26
5.2.2 Činnosti a akce v roce 2002.....	30
5.2.3 Činnosti a akce v roce 2003.....	36
5.2.4 Činnosti a akce v roce 2004.....	40
5.2.5 Činnosti a akce v roce 2005.....	45
5.2.6 Činnosti a akce v roce 2006.....	49
6. PRAKTICKÁ ČÁST.....	50
6.1. Úvod.....	50
6.2. Typy škol a struktura dotazníku.....	53
6.3. Vyhodnocení dotazníku pro děti.....	54
6.4. Vyhodnocení dotazníku pro učitele.....	66
7. ZÁVĚRY Z MÉHO VÝZKUMU A DOPORUČENÍ.....	73
8. POUŽITÁ LITERATURA A INTERNETOVÉ ADRESY.....	75
9. PŘÍLOHY.....	76

1. ÚVOD

Vybrat téma diplomové práce je nelehká záležitost. Obzvlášť, když mám jako studentka učitelství 1. stupně tolik nepřehledných možností a lákadel ze všech nabízejících se okruhů a oborů. Já jsem ale měla předem jasno, že má práce se bude týkat literatury. Jelikož mi bylo prostředí knihovny vždy blízké, neváhala jsem ani minutu a za téma zvolila: Spolupráce knihovny v Novém Bydžově se školami. Psát práci zaměřenou na toto téma je výborná příležitost jak lépe proniknout do nitra práce knihovnic, obeznámit se s jejich činností, se systémem výpůjčky, všimnout si uspořádání v knihovně, ale zejména pozorovat reakce dětí na akce pořádané knihovnou a zjistit úroveň čtení u dětí ve věkovém rozmezí 6 – 11 let. Čtení je velmi důležitá věc a tato činnost by neměla chybět v životě nikoho z nás. Natož u dítěte. U človíčka, který teprve poznává svět kolem sebe a je vystaven mnohým, pro něj novým, situacím. Vlivem četby se utváří osobnost dítěte, dochází k rozšíření slovní zásoby a tomu následuje zvýšení sebevědomí a zlepšení vyjadřovacích schopností. V dnešní době, kdy z jedné strany na děti číhá počítač, z druhé strany televizor a další technické vymoženosti, je obtížné děti vést tím správným směrem, a to k četbě. Cílem mé práce je získat informace o vzájemné spolupráci Městské knihovny v Novém Bydžově se základními školami. Dále se pokusím zjistit, zda současné děti čtou, kdo se podílí na jejich čtenářském rozvoji. Zda dětem rodiče sami čtou, navštěvují s nimi knihovnu, kupují jim knihy a jdou jim sami příkladem, jak se snaží přivést děti ke čtenářství škola. Jak už jsem se ale zmínila, hlavní téma práce je „Spolupráce knihovny v Novém Bydžově se školami.“ A to nejen spolupráce se základními školami, ale také spolupráce s mateřskou školou a zvláštní školou. Mým cílem bude zjistit, která škola se účastní akcí více, která škola méně a zda jsou s akcemi knihovny a prací knihovnic spokojeni. Dále by mě zajímalo vše, co obnáší práce knihovnic. Chtěla bych proniknout do tajů jejich poslání, zjistit kam chodí na nápady a témata činností pořádaných pro děti.

2. HISTORIE PÍSM A KNIHOVNICTVÍ

„PSÝCHÉS IATREION“ –

- „LÉČEBNA DUŠE.“

Nápis na nejstarší knihovně v Egyptě.

2.1. Vznik a rozvoj písma

„Vznik knihovnictví je spjat se vznikem písma. Kolébkou písemnictví byla povodí velkých řek. Mezi hlavní místa, o kterých se mluví v souvislosti se zrodem písemnictví, patří povodí řek Eufrat a Tigris ve starověké Mezopotámii, povodí Nilu v Egyptě. Dalšími mimoevropskými centry kultury a písma byla Čína a islámský svět. S rozvojem písma jde ruku v ruce i používání a rozvoj psacích potřeb a psacího materiálu.

Nejdříve byly vynalezeny hliněné destičky v Asýrii. Od hliněných destiček se přešlo k používání egyptského papyrusu a posléze se objevil čínský vynález – papír, který se používá dodnes.

Lidé pociťovali touhu zaznamenávat své poznatky a díla. Tato díla a jiné informace začali uchovávat ve velkolepých knihovnách starověkých panovníků např.: v asyrské Ašurbanipalově knihovně ze 7. stol. př. n. l. nebo v egyptské Alexandrijské knihovně. Tu založil ve 3. století př. n. l. rod Ptolemaiovců. Nyní je označována jako „Matka všech knihoven.“ Knihovna vypadá (dnes, ve 21. století) jako šikmo postavený stříbrný disk. (příloha č. 1)

2.2. Pojem knihovna

Obecně tak nazýváme sbírku knih, nebo též v současné době informační zařízení určené ke shromažďování, třídění, zpřístupňování a uchovávání knih a jiných hmotných nosičů informací. Největší knihovnou starověku byla již zmiňovaná Alexandrijská knihovna. „Knihovny existovaly při státních úřadech, institucích, chrámech (sbírky kodexů) apod. ve všech společnostech, které používaly písmo. V Evropě se ve středověku zakládaly knihovny v bohatých benediktinských kláštorech, kde se mj. i opisovaly antické rukopisy (Monte Cassino, Bobbio, Reichenau, York). Největší evropské knihovny shromáždili

papežové (tzv. Vatikánskou knihovnu) a francouzští králové (dnes Národní knihovna v Paříži). V českých zemích byly první knihy (rukopisy) shromažďovány v 9. století k liturgickým účelům ve velkomoravské říši, od 10. století i v Čechách při pražském arcibiskupství. Z 11. století pochází soubor iluminovaných rukopisů pro Vratislava II. Do 12. stol. spadá vznik knihovny olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka. Kodexy (nejen s církevní, ale např. i s astronomickou tematikou) obsahovaly knihovny Přemysla Otakara II. a Václava II. Sběratelem vzácných knih byl i Karel IV. Mezníkem ve vývoji knihoven v českých zemích bylo založení pražské univerzity v roce 1348, kde při kolejích a u jednotlivých mistrů vznikla řada unikátních knihoven. Současně začala řemeslná výroba knih mimo církevní prostředí, ve městech. Po vynálezu a rozšíření knihtisku se zvyšoval počet soukromých knihoven, např. měšťanských. V roce 1774 byly po zrušení jezuitského řádu vytvořeny první velké veřejné knihovny v Praze (Klementinum) a v Olomouci. Od konce 18. století vznikaly veřejné čítárny, v 1. pol. 19. století byly zakládány veřejné městské vlastenecké knihovny místními čtenářskými spolky. V současnosti slouží uživatelům v České republice rozsáhlá síť knihoven veřejných, vědeckých, vysokoškolských, odborných a speciálních. Knihovna Akademie věd České republiky, do 31. 12. 1992 Základní knihovna – ústředí vědeckých informací – vznikla se založením Československé akademie věd v roce 1952 z knihoven Královské české společnosti nauk, České akademie věd a umění, Masarykovy akademie práce a Československo – sovětského institutu. Systematicky doplňuje, uchovává a zprostředkovává fond vědecké literatury a periodik zahraniční i domácí provenience, zejména pro ústavy akademie věd ČR i pro odbornou veřejnost. Spolupracuje s Národní knihovnou na budování souborného katalogu v projektu CASLIN a v návaznosti na něj buduje akademický subsystém LINCA (Library Information Network of Czech Academy of Sciences). Fond obsahuje asi 1 mil. knihovních jednotek. Knihovna Národního muzea byla založena v roce 1818 spolu s Národním muzeem společnosti vlasteneckého muzea v Čechách. Knihovna Národního

muzea vytváří sbírku českých a bohemikálních památek psaných i tištěných, dokumentuje vývoj českého písemnictví a knižní kultury. Je ústřední knihovnou polytematického vědeckého ústavu, ústředím pro odbornou správu zámeckých knihoven v českých zemích. Základem je konzervační bohemikální fond. Celkem spravuje 3,6 mil. svazků, z toho 13 000 rukopisů, 30 000 bohemikálních starých tisků. Prezenčně půjčuje knižní fondy a speciální sbírky (např. nakladatelské archívy, kramářské tisky, ilustrace, plakáty).“¹

¹ Cejpek, Jiří Prof. PhDr.; Činčera, Jan; Hlaváček, Ivan; Kneidl, Pravoslav: Dějiny knihoven a knihovnictví.

2.3. Počátky knihovnictví

2.3.1. Pojem knihovnictví

KNIHOVNICTVÍ = „součást informační vědy zabývající se organizací, správou a činností knihoven. Společenskovědní disciplína studující obecné zákonitosti, metody, způsoby a formy využívání knihovních fondů. Zahrnuje teorii, metody, organizaci a techniku získávání, zpracování, uchování a zpřístupňování knihovních fondů. V současné době je zásadně ovlivněno aplikací a využíváním výpočetní techniky a nových netradičních druhů dokumentů.“²

2.3.2. Prazárodky knihovnictví

„Po další vývoj během středověku a počátků novověku je knihovnictví spojeno spíše s praktickými dovednostmi než s teorií a vědou. Teprve v 19. století se objevují pokusy o informační vzdělávání. Knihovnictví jako studijní obor se objevuje na univerzitě poprvé v Americe roku 1883. Roku 1887 byla založena první knihovnická škola School of Library Economy of Columbia College. V Evropě bylo první Německo, kde v Göttingenu roku 1886 vznikla první katedra bibliologie a biblioekonomie. Podle německého vzoru vznikl obor knihovnictví i na univerzitě v japonském Tokiu. Od roku 1919 budovalo vysoké knihovnické školství také sovětské Rusko, později Sovětský svaz. Po roce 1925 vznikly čtyři literárněvědně zaměřené knihovnické školy v Itálii.

² Všeobecná encyklopedie Diderot, 2002

2.4. Knihovnictví v Čechách

Roku 1927 byly zejména zásluhou V. Tobolky při Filozofické fakultě Univerzity Karlovy zřízeny dvou až čtyř semestrové knihovnické kurzy pro vzdělávání v knihovnictví vědeckém a administrativním. (Kurzům předcházela První knihovnický kurz pod vedením L. J. Živného r. 1918, vznik neuniverzitní české Státní knihovnické školy v Praze r. 1920 a německé Státní knihovnické školy v Ústí nad Labem r. 1921.) Zatímco Tobolkovy kurzy byly zaměřeny na historický vývoj knihy a knihovnictví a studovaly se jako doplněk k jinému oboru, americké knihovnictví bylo zaměřeno na složku ekonomickou a správní - jak můžeme vyčíst také z názvu Library economy, které studium knihovnictví dostalo na Columbia College. Tobolkovy kurzy byly přerušeny po dobu 2. světové války. Po r. 1945 se začala koncepce českého knihovnictví měnit a odklánět od přílišného důrazu na historii. Po r. 1948 se však začaly prosazovat snahy o podřízení studia knihovnictví převládající politické ideologii po vzoru tehdejšího Sovětského svazu. Proto u nás knihovnictví spíše živořilo na okraji zájmu. Ve školním roce 1949/50 ukončily svou činnost Tobolkovy kurzy (V. Tobolka zemřel v roce 1949). Roku 1950/51 vzniká na Filozofické fakultě Karlovy univerzity lektorát knihovnictví. Do jeho čela byl povolán tehdejší úředník Ministerstva školství a osvěty PhDr. Jaroslav Drtina jako odborník a žák Tobolkových kurzů. Od zimního semestru 1952/53 byl lektorát knihovnictví nahrazen katedrou knihovnictví. Jaroslav Drtina se brzy stal zástupcem docenta, který katedru vedl. Po roce bylo studium knihovnictví prodlouženo na 5 let s možností ukončit je po 4 letech. Katedře bylo umožněno přijímat vědecké aspiranty, což byla tehdejší forma postgraduálního studia. V roce 1955 byl pak Jaroslav Drtina jmenován prvním docentem knihovnictví u nás a působil na katedře až do roku 1967. Konec 60. a počátek 70. let s sebou přinesly snahu o reformu studia, o jeho liberalizaci a přiblížení se očekávanému nástupu nových informačních technologií. Ovšem normalizace v 70. letech zbrzdila a posléze znemožnila veškeré tyto snahy na dlouhou dobu.

Roku 1982 byla zřízena katedra Vědeckotechnických informací Fakulty řízení Vysoké školy ekonomické. Oproti oboru na Filozofické fakultě byl program

Fakulty řízení zaměřen více inženýrsky. Od r. 1985 byly do výuky postupně zaváděny také předměty znalostního inženýrství, což v roce 1990 vyústilo v přejmenování katedry na Katedru informačního a znalostního inženýrství při fakultě informatiky a statistiky na Vysoké škole ekonomické.

2.4.1. Zlom českého knihovnictví

Ihned po revoluci v listopadu 1989 vyšla iniciativa přímo od studentů knihovnictví na Filozofické fakultě UK, kteří vyjádřili svou nespokojenost s učebním programem i s vyučujícími své katedry. Opět iniciativou studentů vznikla komise složená ze studentů, některých pedagogů a jiných odborníků, která si kladla za cíl změnu učebních programů a významně zasáhla do vývoje katedry. Od zimního semestru 1992/93 se katedra knihovnictví přeměnila na Ústav informačních studií a knihovnictví vedený prof. PhDr., Jiřím Cejpkem, Csc. a od roku 1994 PhDr. Rudolfem Vlasákem. Informační věda, jakožto teoretický základ oboru, byla akreditována v roce 1996.

V roce 1991 došlo k založení tříletého bakalářského studia knihovnictví na Filozoficko-přírodovědné fakultě Slezské univerzity v Opavě. Na katedře postupně vzniklo oddělení knihovnictví a později byla celá katedra přejmenována na Ústav bohemistiky a knihovnictví.

Ve školním roce 1991/1992 bylo zásluhou prof. PhDr. Miroslava Flodra, CSc., vedoucího Ústavu pomocných věd historických a archivnictví FF Masarykovy univerzity v Brně na téže fakultě zahájeno dálkové studium knihovnictví. V tomto roce se ústav přejmenovává na Ústav pomocných věd historických, archivnictví a knihovnictví a realizováno bylo pouze dálkové studium s nábořem jednou za dva roky. V roce 1999 se otevřelo také denní studium a obor přešel pod Ústav pedagogických věd pod novým názvem Vědecké informace a knihovnictví. V současné době existují snahy o přizpůsobení názvu moderní době i světovým trendům a pro další léta se pro tento obor uvažuje o názvu Informační studia a knihovnictví. V současnosti probíhá v bakalářském, magisterském i doktorandském cyklu v prezenční i kombinované formě.“³

3. MĚSTO NOVÝ BYDŽOV

3.1. Historie města

„Původně královské město připomínané v pramenech v roce 1305 bylo založeno na pravidelné geometrické osnově a stalo se významným střediskem Pocidliní. Slibný rozvoj města a jeho panství však na dlouhou dobu zasáhly katastrofální následky třicetileté války a ani po několika dalších desetiletích se nevedlo lépe.

Do počátku čtyřicátých let 18. století klade tradice vznik studentských merend, zvláštních slavností na rozloučenou s městem na konci prázdnin, kterých se zúčastňovali i významní básníci a spisovatelé. Studentské merendy se pak na dlouhou dobu staly vyhlášenou celoměstskou akcí. Právě těmito merendami se Nový Bydžov dostával do povědomí celé země. Jako jediné královské město v západní části rozsáhlého Hradeckého kraje byl Nový Bydžov od roku 1751 určen za sídelní město nově vzniklého Bydžovského kraje, zasahujícího od Krkonoš přes Vrchlabí, Jilemnici, Novou Paku, Jičín, Hořice, Nový Bydžov, Chlumeck nad Cidlinou a Poděbrady až k Sadské.

Po zrušení okresu musely být zásadní záměry v oblasti průmyslu a výstavby opuštěny, jiné byly značně pozměněny či oddáleny. Město začalo postupně ztrácet i na svém společenském a kulturním životě. Přes nepřízeň minulých desetiletí však Nový Bydžov nepřestal být přirozeným centrem větší části obcí bývalého okresu – Bydžovska, Chlumecka a Smidarska.“⁴

³ Cejpek, Jiří: Tři sondy do padesátiletého vývoje studijního oboru „informační studia a knihovnictví“ Národní knihovna, 2000

⁴ www.novybydzov.cz

3.2. Historické památky

Nejcennější památkou je samotný středověký půdorys středu města a gotický kostel sv. Vavřince z počátku 14. století. Uprostřed náměstí stojí Mariánský morový sloup se sousoším, dokončený roku 1716. Na východním okraji města (v části Metličany) stojí na kopci nad řekou Cidlinou pozdně barokní kostel sv. Jakuba. (příloha č. 2) Radnice na západní straně náměstí je nejhodnotnější česká novogotická radnice (viz. příloha č. 2)

Mezi další cenné památky patří novorenesanční Okresní dům z roku 1899 a secesní spořitelna s muzeem (příloha č. 2)

3.3. Současnost

Nový Bydžov se nachází ve Východních Čechách v Královéhradeckém kraji. Podle statistik má kolem 7,000 obyvatel. Ve městě jsou dvě mateřské školy, dvě základní, Základní umělecká škola a čtyři střední školy - tradiční Gymnázium, Střední odborná škola se zaměřením na ekonomické předměty, Střední zdravotnická škola a Střední odborná škola a Střední odborné učiliště se zaměřením na technické předměty. Školy vytvářejí pro děti a mládež bohaté zázemí. K dispozici je množství zájmových kroužků, Dům dětí a mládeže, školní kluby. Pro kulturní vyžití obyvatel je k dispozici kulturní dům MEKKA, muzeum a galerie, knihovna s informačním střediskem a kino. Po patnáctileté odmlce byla dokončena rekonstrukce Jiráskova divadla (příloha č. 2)

4. MĚSTSKÁ KNIHOVNA V NOVÉM BYDŽOVĚ

4.1. Pohled do historie knihovny v Novém Bydžově

Městské knihovně v Novém Bydžově předcházely různé školní a spolkové knihovny. Nejstarší knihovna vznikla už v roce 1847 při hlavní škole a pravidelně odebírala knihy vydávané Maticí českou. První spolková knihovna byla založena počátkem šedesátých let při místní Měšťanské besedě. V následujících dvou desetiletích vznikaly další spolkové a školní knihovny,

z nichž byla nejvýznamnější knihovna reálného gymnázia, založená v roce 1873.

Městská veřejná lidová knihovna zahájila činnost v roce 1897. Byla umístěna v levém přízemí novogotické radnice (nyní prostory obřadní síně). Podle statistických údajů z roku 1900 knihovna měla 2114 svazků, půjčovala dvakrát týdně a evidovala 525 čtenářů. Prvními knihovníky byli učitel Jan Čížek a zaměstnanec městského úřadu Josef Mašek.

V přízemí radnice byla v roce 1903 otevřena i veřejná čítárna, nejprve jako čítárna vzdělávací jednotky Komenský. Počátkem 20. let jednota darovala čítárnu městu, a tak konečně byla knihovna spojena s čítárnou. V čítárně odebírali 42 časopisů a 38 titulů novin – deníků a jiných periodik. Veřejná knihovna měla v roce 1925 celkem 6 749 svazků, z toho 3 921 knih zábavných, 2 244 knih naučných, 501 časopisů a 85 knih pro mládež.

Od roku 1939 až do roku 1945 byla knihovna s čítárnou umístěna v židovské radnici (nyní jedna z budov Středního odborného učiliště v Husově ulici) a potom až do roku 1961 v bývalém hostinci U čtyř lip (nyní policie). Od roku 1961 do roku 1993 byla knihovna v prvním poschodí budovy spořitelny.

4.2. Současnost knihovny

V roce 1994 získala Městská knihovna v Novém Bydžově nové prostory v 1. poschodí Balounkovy vily. (příloha č. 3) Přestěhování knihovny z budovy spořitelny se projevilo poklesem čtenářů, protože přeci jenom nová budova se nenachází přímo v centru. V současné době počet čtenářů opět stoupá. Na podzim roku 1996 bylo při knihovně nově otevřeno informační středisko. Díky pochopení městského úřadu je nyní knihovna vybavena kopírkou, čtyřmi počítači a dvěma tiskárnami. Za peníze, které knihovna získala od místních podnikatelů, byl zakoupen telefonní záznamník a fax, a proto může knihovna nabízet službu – veřejnou faxovou stanici.

4.2.1. Statistické údaje

Statistika čtenářů od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2005 (dětské oddělení)

Celkový počet čtenářů registrovaných ve sledovaném období: 397

věk	počet	%
Děti do čtyř let	3	0,76
4 - 5 let	1	0,25
5 – 6 let	1	0,25
6 – 7 let	76	19,14
7 – 8 let	60	15,11
8 – 9let	17	4,28
9 – 10 let	42	10,58
10 – 11 let	27	6,8
11 – 12 let	25	6,3
12 – 13 let	22	5,54
13 – 14 let	19	4,79
14 – 15 let	35	8,82
15 – 16 let	25	6,3
16 – 17 let	12	3,02
17 – 18 let	12	3,02
18 – 19 let	10	2,52
19 – 20 let	2	0,5
20 – 21 let	4	1,01
21 let	1	0,25
22 let	1	0,25
29 let	1	0,25
37 let	1	0,25

Počet dětských čtenářů ve věku od tří do šesti let mi přijde tragický. I přestože dětské oddělení obsahuje knihy pro malé čtenáře, tak počet registrovaných v předškolním věku není tak velký, jak jsem očekávala.

Rodiče asi spoléhají na to, že s nástupem do školy je ideální i stát se registrovaným čtenářem. Můj názor je takový, že čím dříve dítě začne se seznamovat s knihovnou a s prostředím, tím lépe pro jeho další vývoj a rozvoj lásky ke knihám.

Přírůstek nových čtenářů je nejmarkantnější ve věku 6, 7 a 8 let. Je to tím, že se každoročně koná akce „Pasování prvňáčků na čtenáře.“ Takže s nástupem do 1. třídy automaticky získávají čtenářskou průkazku. Ve věkovém rozmezí 8 – 9 let počet opět malinko ubývá, ale ve věku 9 – 10 let je zas neobvykle velký nárůst. Ve věkovém období 10, 11, 12, 13 a 14 let se počet nových registrovaných čtenářů drží na stejné početní hranici. Mezi čtrnácti a patnácti lety se hladina pomalu zvedá. Myslím, že nárůst je do jisté míry způsoben dívkami, a to hlavně dospívajícími, které navštěvují knihovnu se záměrem půjčit si dívčí romány nebo literaturu s milostnou tematikou. Pak následuje rapidní pokles, který je způsoben přesunem studentů do oddělení pro dospělé.

Bydliště	počet	%
Místní	358	90,18
Ostatní	39	9,82

Složení čtenářů podle pohlaví

POHLAVÍ	počet	%
Chlapci	183	46,10
Dívky	214	53,90

Dalo se lehko předpokládat, že větší zájem o četbu mají dívky než chlapci. U chlapců není četba na některém z prvních míst. Oblíbenými činnostmi chlapců jsou spíše sport a sledování televize. Možná že nezájem o knihu je způsoben i zvýšenými poruchami – dys, které se objevují častěji u chlapců než u dívek. Hyperaktivita se objevuje u chlapců také častěji. To vše může mít za následek snížení zájmu o čtení u chlapců.

Věkové rozložení čtenářů registrovaných v knihovně

Rozmezí	počet	%
Děti do 4 let	3	0,76
Do 15ti let	353	88,16
16 až 19 let	33	9,07
20 až 29 let	7	1,76
30 až 39 let	1	0,25
40 až 49 let	0	0
50 až 59 let	0	0
60 až 69 let	0	0
70 až 79 let	0	0
Nad 80 let	0	0
Celkem	397	100

Od patnácti let se postupně snižuje počet nově příchozích čtenářů. V letech 21, 22, 29 a 37 je vždy zaregistrován jeden čtenář. Zarazilo mě, že i po „dvacítce“ jsou registrovaní čtenáři v dětském oddělení. Jelikož jsem zvědavá, tak jsem zjistila, že se jedná z velké míry o učitele prvního stupně nebo o studenty, kteří jsou registrovaní jak v oddělení pro děti, tak v oddělení pro dospělé. Nechtějí se rozloučit s dětským oddělením.

Složení čtenářů podle povolání

Povolání	počet	%
Nezaměstnaný	1	0,25
Student	14	3,53
Zdravotník	1	0,25
Žák	381	95,97

Nezaměstnaný je zaregistrovaný pouze jeden. Když vezmu v úvahu, že pracujících je zaregistrovaných v dětském oddělení osm, tak číslo 1, uvedené u

nezaměstnaných, není nízké. Ostatních 7 je pravděpodobně pracujících. Zdravotník je registrovaný jeden. Pracuje na dětském oddělení zdravotního střediska, tak je chvályhodné, že je zaregistrovaný i v oddělení knihovny pro děti a mládež. Zbylé počty se týkají studentů a žáků. Počet studentů není velký. Většina je zaregistrována už v oddělení pro dospělé.

4.2.2. Uspořádání knih v dětském oddělení

Literatura v oddělení pro děti a mládež je rozdělena na beletrii a naučnou literaturu. Knihy z oblasti naučné literatury jsou řazeny podle MDT* a knihy z beletrie jsou řazeny abecedně podle autorů. Mezi beletrii jsou zařazeny pohádky, četba pro nejmenší čtenáře a knihy pro děti do dvanácti let. Dále do beletrie patří knihy pro děti a mládež od dvanácti let a dívčí romány, v neposlední řadě i dobrodružná literatura a historické romány. Jen pro představu jsem vyfotografovala některá zákoutí oddělení pro děti a mládež a fotografie vložila do příloh. (příloha č. 3)

* MDT = Mezinárodní desetinné třídění – jednotlivé skupiny knih jsou označeny soustavou čísel, základem je 10 hlavních tříd označených čísly 0 – 9.

4.3. Zaměstnanci knihovny

Knihovna je nyní v rukou paní ředitelky Dobroslavy Strnkové, která se společně se svými dvěma kolegyněmi – Blankou Seidlovou a Mgr. Annou Pavelkovou – zaslужuje o vymýšlení a realizování zájmových činností a akcí pro děti a mládež. Činnosti pro děti jsou velmi poutavé, zajímavé a lákají nejenom děti a mládež, ale i rodiče školáků a učitele. I přestože jsme pouze osmitisícové městečko, mají akce velký ohlas a je jich i mnohem více než v některých o dost větších městech. Můj názor je takový, že spektrum akcí je dostatečně široké a knihovna nabízí dětem různé možnosti využití volného času.

4.3.1. Osobnost knihovnic na základě dotazníku (viz. příloha č. 20)

Knihovnice A: Pojem knihovna pro ni znamená kulturní a zároveň informační instituci, ale také místo, které ji těší a ráda tam pracuje.

Knihovnice B: Při představě slova knihovna se jí vybaví příjemná místnost se spoustu krásných knih, příjemná obsluha a možnost získávání informací všeho druhu.

Knihovnice C: U ní slovo knihovna evokuje příjemné prostředí se spoustou zajímavých informací včetně relaxace a pohody.

Dvě ze tří knihovnic se angažují více do promýšlení aktivit a akcí pro děti. Inspiraci čerpají zejména z knih, časopisů, z Internetu, z Klubu dětských knihoven, při setkání s knihovnicemi, na konferenci Hanse Christiana Andersena... i z vlastních nápadů.

Oblíbená kniha knihovnice A: Jack London - Tulák po hvězdách

Oblíbená kniha knihovnice B: Karel Poláček – Bylo nás pět

Oblíbená kniha knihovnice C: Kniha Mika Waltariho

Z dotazníků vyplynulo, že žádná ze škol nepřišla ještě nikdy s některým konkrétním návrhem nebo nápadem na zrealizování nějaké akce. Takže školy pouze pasivně čekají, co jim knihovna nabídne. Nemyslím, že je to ideální. Učitelé na prvním stupni by měli spolupracovat s knihovnicemi, znají přeci jenom děti, které vyučují, lépe a jistě by bylo možné některé akce propojit, aby se část odehrála v knihovně a část přímo ve třídě, např.: nějaké výtvarné činnosti či slohové práce aj.

Všechny knihovnice se snaží a přemýšlí i doma nad tím, co v knihovně vylepšit.

Dvě knihovnice ze tří přispívají svými články o akcích do novin, časopisů, kroniky nebo na webové stránky. Všechny jezdí na školení počítačové gramotnosti ECDL, kurzy pro pracovníky dětských oddělení a různé knihovnické dílny.

Nejlépe s knihovnou spolupracuje ZŠ Palackého ulice (dřívější název Zvláštní škola Palackého ulice).

4.4. Služby knihovny

4.4.1. Placené služby

- kopírovací služba: A4 jedna strana	1,50 Kč
A4 dvoustrana	2,50 Kč
A3 jedna strana	4,00 Kč
A3 dvoustrana	5,00 Kč

- vyhledávání v počítačových databázích

jízdní řád ČD a adresář podnikatelů vstup do počítače 2,00 Kč + 1,00 Kč za další vytištěnou stranu

- faxová služba:

manipulační poplatek 10,00 Kč + 6,00 Kč za každou další odesílanou stranu
+ spojení dle telefonních tarifů:

místní spojení 2,00 Kč

I. tarifní pásno

1 impulz = 1 minuta = 2,00 Kč

II. tarifní pásmo

1 impulz = 30 sekund = 2,00 Kč

III. tarifní pásmo

1 impulz = 20 sekund = 2,00 Kč

1 minuta = 6,00 Kč

- knihy a časopisy knihovna půjčuje čtenářům domů, knihy z příruční knihovny a nové časopisy a denní tisk se půjčují pouze prezenčně

- výpůjčky CD rom (5,-Kč/hod.)

- další služby, které knihovna poskytuje jsou meziknihovní výpůjční služba, bibliograficko-informační služba a rezervační služba.

4.4.2. Neplacené služby

Děti mají k dispozici různé stolní hry, puzzle, pexesa, motanice, koberečky s abecedou.

Zde je výčet časopisů, které knihovna odebírá:

ABC, Bravo, Burda, Bydlení, Cosmopolitan, Čtenář, Dívka, Domov, Ekonom, Chatař a chalupář, Hospodářské noviny, Hradecké noviny, Hradecký večerník, Kino revue, Květy, Letectví a kosmonautika, Lidové noviny, Línia, Malá Diana, Mateřídouška, Mladá fronta Dnes, Mladý svět, Naše rodina, Nové knihy, Novobydžovský zpravodaj, Ohníček, Poradce podnikatele, Práce, Praktická žena, Reflex, Rodina a škola, Sbírka zákonů, Score, Svět motorů, Svobodné slovo, Tina, Top dívky, Věda, Technika a my, Vlasta, Zahrádkář, Zdraví, Zlatý máj, 100+1 zahraniční zajímavost.

4.4.3. Půjčovní doba

Co se týká otevírací doby, tak ta je, myslím, dostačující. Pro děti a mládež je otevřeno dva dny v týdnu vždy v odpoledních hodinách, kdy už jsou dávno doma ze školy, takže mají příležitost zavítat do knihovny.

Půjčovní doba pro dospělé je:

- úterý 12:30 – 17:30
- čtvrtek 8:00 – 11:00 12:30 – 17:30

Půjčovní doba pro mládež je:

- pondělí 12:30 – 17:00
- středa 12:30 – 17:00

Čítárna má otevřeno:

- pondělí – pátek 9:00 – 17:00

Informační středisko:

- pondělí – pátek 9:00 – 11:00
- úterý 12:30 – 17:30
- čtvrtek 8:00 – 11:00 12:30 – 17:30

Městská knihovna v Novém Bydžově pořádá různé akce, zájmové činnosti, výlety pro děti. Je toho nespočet. Chtěla bych vyzdvihnout alespoň některé z akcí. Zdrojem informací mi byla KRONIKA Městské knihovny, do které jsou všechny události zaznamenávány. Akce, o kterých budou následující řádky, se týkají období let 2001 – 2006.

5. SPOLUPRÁCE MĚSTSKÉ KNIHOVNY SE ŠKOLAMI

5.1. Úvod – nejvýznamnější akce

Městská knihovna v Novém Bydžově každým rokem pořádá pro děti a mládež vzdělávací a kulturně výchovné akce (jen za rok 2005 to bylo 66 akcí). Knihovna se zapojuje do celostátních projektů, kterými jsou např.: Kde končí svět, Březen – měsíc Internetu, Webík – soutěž o nejlepší webovou stránku dětských oddělení knihoven, Noc s Andersenem, Týden knihoven – v něm velké říjnové společné čtení, Provázkiáda. Knihovnice pro děti připravují i tematické výstavy. Spolupracují s handicapovanými (s děvčaty z Ústavu sociální péče ve Skřivanech a s chlapci z Chotělic, s dětmi z Dětského domova v Nechanicích). Malují s nimi keramiku, šijí panenky pro UNICEF).

V roce 1998 knihovna podala grant na Ministerstvo kultury ČR na podporu dětského čtenářství. Ministerstvo kultury České republiky grant schválilo, a tak mohl při knihovně vzniknout Klub rodičů a dětí, který stále aktivně pracuje. Počáteční akce byly koncipovány tak, že byl zvláštní program pro děti a jiný pro jejich rodiče (např. představení Královéhradeckého divadla Drak, velikonoční setkání, výroba dárků k svátku maminek, vlastivědná vycházka Novým Bydžovem, vánoční zvyky a mnoho dalších). Od roku 2003 byla koncepce změněna a knihovnice se zaměřily v Klubu rodičů a dětí na pravidelné výtvarné dílny. Scházejí se každé druhé pondělí v měsíci a vyrábí s dětmi různé výtvarné předměty. Činnosti knihovny jsou velmi pestré, různorodé a tím přilákají velké množství dětí a čtenářů.

5.2. Výčet činností v období 2001-2006

5.2.1. Rok 2001

- Klub rodičů a dětí při Městské knihovně v Novém Bydžově připravil s příchodem jara VELIKONOČNÍ SETKÁNÍ. Proběhlo dne 9. 4. 2001 v 16 hodin. Děti vyráběly velikonoční výzdobu. Materiál, který použily, se skládal ze špejlí, barvených vajíček, větviček a podstavce. Výsledným

produktem byl velikonoční stojánek. Tato akce přispěla k navození atmosféry přicházejícího jara a dětem zpestřila odpoledne.

- V tentýž měsíc se někteří čtenáři z knihovny společně s knihovnicemi vypravili na autogramiádu známých spisovatelů, básníků a ilustrátorů u příležitosti cen SUK 2001. Markéta Zinnerová rozdávala své podpisy, mezi jinými i další známá osobnost, jakou je Adolf Born, přítomen byl i básník Ivo Štuka.
- Další autogramiáda na sebe nenechala dlouho čekat. Do knihovny v Novém Bydžově přijel dne 24. 4. 2001 známý spisovatel a básník Jiří Žáček. Autogramiádě předcházela beseda zejména o Žáčkově tvorbě. V kronice knihovny nechybí ani Žáčkův podpis s věnováním. (foto v příloze č. 4)
- Znamý pohádkář Jan Havel z Vysokého Mýta přijal pozvání na den 21. května 2001. V prostorách malého sálu v knihovně zahrál pohádku Eduarda Petišky „Byla jednou jedna pohádka“
- Svaz knihovníků a informačních pracovníků vyhlásil v roce 2000 literární, výtvarnou a dramatickou soutěž na téma „Kde končí svět?“ Tato soutěž byla vyhodnocena až následující rok a tj. 2001.

Knihovnice vybraly ze všech prací, které děti donesly, pohádku žáka Martina Šťávy ze 6. A Základní školy v Klicperově ulici.

Aby mohla být uskutečněna dramatizace této pohádky, dotvořily se loutky ke keramickým hlavičkám manželů Hedrlínových.

Pouze tři východočeské knihovny mohly být vybrány na celostátní setkání, které se konalo v Praze na Pražském hradě. Do Prahy mohlo jet pouze 10 dětí

z východních Čech, a proto knihovnice vybraly 4 děti reprezentující Nový Bydžov.

V přijímacím sálu všechny vřele přivítala předsedkyně Klubu dětských knihoven paní Mgr. Zlata Houšková z Národní knihovny v Praze. Po přivítání do sálu „vplula“ manželka prezidenta republiky paní Dagmar Havlová (foto v příloze č. 4), která přečetla krátký projev a poděkovala všem zúčastněným dětem i knihovnicím za jejich práci na projektu „Kde končí svět.“

Poté promluvila autorka zmíněného projektu. Po úvodní řeči proběhl hlavní program. Osm dívek a dva chlapci ze všech krajů republiky byli pasováni na rytíře krásného slova. Dostali keramickou medaili, pamětní list a malého dráčka Librosaura – maskota Klubu dětských knihoven. Na závěr byl pasován i spisovatel pan Dr. Zbyněk Malínský, autor knihy Kolotoč s labutěmi, ve které je pohádka Kde končí svět, podle níž byl nazván celý projekt. Po ukončení programu následovala prohlídka prostor Hradu, které nejsou veřejnosti přístupné.

➤ Týden knihoven v Novém Bydžově byl odstartován 8. 10. 2001.

Vedení knihovny pro studenty středních škol připravilo komponovaný pořad z děl Zdeňka Šmída. „Bubny Berberů aneb Proč bychom se nesušili“ v podání Jiřího Hlobila. Autor knihy Bubny Berberů Zdeněk Šmíd vyprávěl studentům zážitky ze svého cestování po Maroku. Vyprávění spisovatele střídaly písničky v podání jazzové zpěvačky Vladky Bauerové, kterou doprovázel na klavír a saxofon student gymnázia Václav Graif. Studenti měli příležitost vyzpovídat přítomného spisovatele.

Ještě totéž odpoledne probíhala před budovou knihovny a na Masarykově náměstí „PROVÁZKIÁDA.“ Tato akce se konala na zahájení Týdne knihoven v celé republice. Smyslem Provázkiády bylo dát obyvatelům Nového Bydžova možnost, aby ukázali, jak vřelý vztah mají ke své knihovně. Podmínkou pro

zúčastnění bylo přinést provázek dlouhý maximálně 0,5 metrů a navázat ho. Délka 0,5 metrů symbolizovala délku podané ruky. Za 1 hodinu se obyvatelům podařilo navázat 50 metrů dlouhý provaz.

Středa 10. 10. 2001 byla věnována těm nejmladším. V areálu knihovny pro ně byla připravena maketa pohádkového hradu (foto v příloze č. 4), ve kterém byly ukryté pohádkové postavičky, a děti měly za úkol je najít. Pokračování „Knihovny plné pohádek“ se odehrálo již ve vnitřních prostorách knihovny, kam zamířily zejména děti prvních tříd ze Základní školy z Klicperovy ulice a děti z Mateřské školy v Palackého ulici.

V dětském oddělení pokračovala pohádková knihovna čtením pohádek, pohádkou na videu a hádankami. Děti malovaly a modelovaly postavičky z pohádek, hledaly dvojice pohádkových postaviček, hrály pohádkové hry. Nejpovedenější práce byly sladce odměněny. Ani děti, které nesoutěžily, neodešly z knihovny s prázdnou. „Knihovna plná pohádek“ se vydařila a všechny děti i paní učitelky odešly spokojeny.

Pohádkový den pokračoval lampiónovým průvodem. Průvod se táhl od knihovny na náměstí a zase zpět do zahrady knihovny. Zde již na děti čekal připravený oheň, na kterém si opekly špekáčky, a nechyběla ani hudba.

- Další činnost, kterou knihovnice připravily, byla v souvislosti s nadcházejícími Vánocemi. V knihovně se tvořily vánoční svícínky. Do jablíček děti postupně zapichovaly párátko, na párátko napichovaly korálky a pro efekt jablíčko dozdobily jmelím.

Záměrem knihovnic nebylo pouze připravit vánoční náladu dětem v Novém Bydžově, ale také zavítaly do Dětského domova v nedalekých Nechanicích. Pracovnice knihovny s dětmi malovaly vánoční edukační keramiku. Keramika byla navržena pro zrakově postiženou mládež. Pro děti měly připravené keramické ozdůbky, které si děti samy namalovaly a ozdobily jimi vánoční stromeček.

- Vedení knihovny také založilo divadelní kroužek, který vystupuje pod názvem „Džusík.“ Tento kroužek čas od času nazkouší nějaké vystoupení a poté se vydá například do jiné knihovny ukázat své umění.

5.2.2. Rok 2002

- Roku 2002 byla vyhlášena akce Březen měsíc internetu. V Novém Bydžově vše začalo Dnem otevřených dveří.

Internet byl poskytován zdarma – nejvýše po dobu 1 hodiny pro každého uživatele.

Následoval další den, kdy byli do tajů internetu zasvěcováni senioři. Na programu byly i Hrátky s internetem – pro děti a internet v Klubu rodičů a dětí.

- Následující informaci nemohu opominout. Další zajímavá akce, která nebyla pořádána pouze v novobydžovské knihovně, ale v knihovnách po celé České republice, byla prezentována pod názvem NOC S HANSEM CHRISTIANEM ANDERSENEM.

Ze dne 22. 3. 2002 na 23. 3. 2002 se spalo v 72 knihovnách v České republice, aby děti poznaly, co dělají knížky, když je nikdo nečte. Tuto noc se také oslavovalo výročí dánského pohádkáře Hanse Christiana Andersena. Kolem 17. hodiny do knihovny začaly přicházet děti s batohy a spacími pytlíky a v půl šesté jich byl již plný počet – 15 dětí a dvě knihovnice. Zvoněním pohádkového zvonečku začal program. Děti byly seznámeny s krátkým medailonkem Hanse Christiana Andersena. S malými dětmi byl nacvičen hudební pořad s použitím Orffových nástrojů. Větší děti si také připravily hudební vystoupení a zazpívaly menším dětem písničky za doprovodu kláves.

Následovala pohádka Hanse Christiana Andersena v podání knihovnic. Po pohádce bylo připraveno malé občerstvení, při kterém děti se zájmem poslouchaly vyprávění pana Kruliše – tvůrce Českých lvů.

Jako další program děti soutěžily v Pohádkovém kolotoči a Milionáři. Některé děti si chatovaly s dětmi, které trávily noc v jiných knihovnách a skládaly noční báseň. Velký ohlas měla také půlnoční diskotéka s lampióny. Na dobrou noc byla dětem přečtena pohádka. Ráno dostaly na památku pamětní listy a mohly odejít do školy. (foto v příloze č. 4)

- Rok se s rokem sešel a bylo pořádáno další velikonoční setkání. Uskutečnilo se v březnu 2002. Tentokrát se ale již nevyráběly velikonoční stojánky, ale barvila se vajíčka a připomínaly se různé zvyky.
- Velmi zajímavá ale byla výstava knih – objektů.

Výstava byla organizována v knihovně a autoři objektů byli Martina Jiroutová a Josef Pácha. Tato výstava zaujala široké spektrum návštěvníků. Ať už to byli samotní žáci základních škol, tak také učitelé a návštěvníci knihovny byli uchvázeni. Výstava sršela nápaditostí již zmiňovaných autorů a vtip dílkům také nechyběl. Expozice těchto knih trvala od 23. března do 12. dubna roku 2002.

Do knih byly zakomponovány určité objekty a tyto objekty byly spojené i s názvem knihy. Takže například kniha, do které byla zasazena žárovka, dostala název Osvícená kniha, dále zde návštěvníci měli možnost spatřit Knihu, kterou bolí hlava státu. Na její předních deskách byl vyfotografován prezident České republiky Václav Havel a hlavu měl ovázanou stuhou v barvách české vlajky. Dalším neotřelým nápadem byla kniha od autora jménem Horymír Wajgl s názvem Špačci. Do přední desky byl vsazen popelník a pár „típlých“ cigaret. Knížka s názvem Kniha ve vazbě byla zamřížovaná a zapečetěná zámkem. Kniha s názvem Kniha, která má své mouchy byla prošíta do tvaru pavučiny. Další originální nápad byla kniha s názvem Knižní ležák, do níž byla vsazena láhev piva. Kniha ke kávě, tak se jmenovala kniha, která měla naservírovanou „miniknížečku“ na talířek k šálku kávy...a další a další knihy.

Výstava se opravdu povedla, což bylo vidět podle zápisků dětí ze zážitků výstavy. Většinou děti psaly, že všechny výtvary jsou originální, pěkné a vtipné, že se jim výstava moc líbila, ale že toho mohlo být víc, že ještě nikdy neviděly nic tak zajímavého a nápaditého a posléze se rozepsaly o tom, které knihy se jim nejvíce zamlouvaly. (foto v příloze č. 4)

Na jaře roku 2002 se schylovalo k udělování cen Suk za uplynulý rok 2001.

- Knihovna se i s některými zájemci zúčastnila další podpisové akce známých spisovatelů u příležitosti vyhlášení cen SUK 2001. Cenu dětí Suk 2001 získaly knihy v tomto pořadí:

1. Joan K. Rowling: Harry Potter a ohnivý pohár. Albatros
2. Joan K. Rowling: Harry Potter a vězeň z Azkabanu. Albatros
3. Pavel Šrut: Pavouček Pája. Ilustrace Galina Miklínová. Albatros

Suk 2001 – knihovníci udělili cenu těmto knihám:

1. Pavel Šrut: Pavouček Pája. Albatros
2. Daniel Hevier: Říše AGORD. Amulet
3. Martina Drijverová: Už neposlouchám za dveřmi. Albatros

Suk 2001 – cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství (ceny uděleny bez rozlišení pořadí)

Jiří Dědeček: Šli červotoči do houslí. Ilustrace Petr Poš. Albatros

Hana Doskočilová: O Mamě Romě a romském pámbíčkoví. Ilustrace Gabriel Filcík. Amulet

Martina Drijverová: Pohádky z celého světa. Ilustrace Zdenka Krejčová. Brio
Marie Kšajtová: Zápisník Norberta Borovičky. Ilustrace Vladimír Kovařík. Albatros

Pavel Šrut: Pavouček Pája. Ilustrace Galina Miklínová. Albatros

Cenu Suk 2001 – cenu noci s Andersenem vyhrála kniha od spisovatele Václava Chaloupy: Měďové 2. Půl roku bez medvědích kluků. Fraus

Na podpisové akci uspořádané kvůli cenám Suk 2001 se objevili a podepisovali spisovatel Pavel Šrut a Václav Chaloupka, dále ilustrátor Josef Paleček

➤ V dubnu roku 2002 knihovna připravila Pohádkový rej čarodějnic.

Pro děti byly připravené kvízy, soutěže, omalovánky, modelování a pohádky. Knihovnice, paní Dobroslava Strnková a Blanka Seidlová, se oblékly do kostýmu čarodějnic. Ve vestibulu zhlížela na návštěvníky čarodějnice nakreslená na obrovském archu papíru – do jejichž úst, což byl otvor, se děti mohly strefovat míčky. Setkání s dětmi začalo čtenou pohádkou z knihy Malá čarodějnice od Ottfrieda Preusslera. Poté následovaly soutěže, malování či modelování čarodějnic, hledání cesty bludištěm. Za odpoledne se v knihovně vystřídalo 60 dětí. (foto v příloze č. 4)

➤ Nadcházející akce byla literární soutěž s názvem „Pohádka pro paní spisovatelku“

Tato činnost byla vyhlášena k 80. narozeninám spisovatelky – pohádkářky Marie Kubátové. Podmínkou soutěže bylo přinést svou vlastní pohádku, děti si ji mohly samy ilustrovat, případně mohly o ilustrace požádat kamaráda. Absolutním vítězem se stal tělesně postižený chlapec Ladislav Holub z Ústavu sociální péče Zbůch u Plzně, který tuto pohádku nadiktoval sestřičce, v době, kdy se léčil v nemocnici v Novém Bydžově.

- Stejně jako v roce 2001 se knihovnice s vybranými dětmi zúčastnily akce „Kde končí svět“ v roce 2002 se konal další ročník. Vše se odehrálo na Pražském hradě a mezi pasovanými byla mimo jiné Markéta Zinnerová a Jitka Molavcová. (foto v příloze č. 4)
- V červnu byly do knihovny pozvány děti prvních tříd ze Základní školy z Klicperovy ulice, aby společně s knihovnicemi přivítaly nové knihy. Děti ukázaly, jak se naučily číst. Na závěr jedna z knihovnic předvedla práci s prostorovými písmeny. Což byla písmenka z polystyrénu a děti si mohly na nástěnce z písmenek složit svoje jméno.
- V rámci Týdne knihoven 2002 knihovna pořádala Pohádky z kufru pana Pohádky – což byl program pro děti z mateřských škol.

Tento scénický pořad byl sestavený ze známých a oblíbených lidových pohádek. Pořad uváděl pohádkář Jan Havel, který pohádkové příběhy nejen hrál, vyprávěl a zpíval, ale současně je inscenoval jednoduchými loutkami, které na jevišti přímo vytvářel.

- Dále se uskutečnil Svět dinosaurů v městské knihovně.

V dětském oddělení visela ze stropu maketa velkého dinosaura. Paní ředitelka zahájila Svět dinosaurů povídáním o dinosaurech a poté čtením dinosauřích pohádek. Děti měly možnost si u stolečku namalovat vlastního dinosaura nebo ho podle fantazie vymodelovat. Na závěr si zahrály dinosauří pexeso. (foto v příloze č. 4)

- Městská knihovna v Novém Bydžově také neváhala, a v době, kdy byla Česká republika postižena povodněmi a tomuto živlu se

nevyhnuly ani některé knihovny, podala pomocnou ruku a uspořádala veřejnou sbírku na pomoc knihovnám, které byly postiženy povodní.

- Dne 27. 11. 2002 Městská knihovna připravila pro děti z mateřských škol Vodnické pohádky. (příloha č. 5)

Knihovnice dětem nabídly umělohmotné pruty a děti se mohly pustit do výlovu rybiček z kyblíku plného vody. V dětském koutku si někteří malovali vodníky, někteří modelovali.

- Karlín plný andělů... tak zní název předvánoční akce, kterou vyhlásil Dům dětí a mládeže hl. města Prahy.

Šlo o to, aby děti v knihovně vyrobily andělíčky z jakéhokoliv materiálu a hotové výrobky potom zaslaly do Karlínského Spektra. Z Nového Bydžova „letělo“ kolem 60 andílků. Z nich byla uspořádána výstava a následovala dražba, jejíž výtěžek putoval do Karlínského Spektra. (příloha č. 5)

- Knihovnice nepřicházejí s programem pouze pro děti základních a zvláštních škol, ale snaží se i o poskytnutí zábavy postiženým občanům. Jedním z takového zpestření nelehkého života bylo i sváteční setkání v předvánočním čase.

Knihovnice z Nového Bydžova přijely do Ústavu sociální péče v Chotělicích a malovaly s obyvateli ústavu edukační keramiku s vánočními motivy. Vlastnoručně omalovanými ozdobami si chlapci z ústavu vyzdobili svůj vánoční stromeček.

- Netrvalo to dlouho a knihovna již avizovala další akci. V letáku, který byl vyvěšený v knihovně a na jiných veřejnosti přístupných místech, zvala děti, aby na čtvrtku o rozměru A4, nakreslily slona, vybarvily ho žlutě a obrázek donesly do knihovny. Obrázky se odeslaly do Prahy, kde byly vystaveny, a výtěžek z akce byl použit na nákup krmiva pro slony v pražské ZOO. (příloha č. 5)

5.2.3. Rok 2003

- Pohádkář Jan Havel jezdí, dá se říct, do knihovny v Novém Bydžově pravidelně. Přijel i 10. března roku 2003 se svým literárně-hudebním pořadem **Pohádky Ferdy Mravence**. Přivezl s sebou i ukázat všechny knihy od spisovatele Ondřeje Sekory, např.: Ferda Mravenec, Mravenci se nedají nebo Ferdův slabikář...atd.
- U příležitosti 10. výročí úmrtí ilustrátora Radka Pilaře (zemřel 7. února 1993), uspořádala Městská knihovna v Novém Bydžově pohádkové dopoledne pro děti s názvem Rumcajs, Manka, Cipísek.

Poslouchaly předčítání z knihy O Rumcajsovi, v kterém se střídaly dvě knihovnice. Děti si v knihovně měly možnost prohlédnout všechny knihy o Rumcajsovi, malovaly postavičky z lesa Řáholce a autoři těch nejkrásnějších obrázků a postaviček za odměnu s knihovnicemi navštívili pohádkové město Jičín. V pohádkovém městě se podívali do místní knihovny a Okresního muzea.

Knihovna opět vyrazila do Prahy na jaře roku 2003 se zájemci na podpisovou akci spojenou s udělením cen SUK 2002

Suk 2002 – cenu dětí získaly knihy v tomto pořadí:

1. Václav Chaloupek, Jaroslav Vogeltanz: Vydrýsek, Fraus.
2. Joan K. Rowling: Harry Potter a ohnivý pohár, Albatros.
3. J.R.R. Tolkien: Pán prstenů. Společenstvo prstenů, Mladá fronta.

Cenu učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství dostaly knihy:

Ivony Březinové: Holky na vodítku. Jmenuji se Ester, Jmenuji se Alice, Albatros.

Martiny Drijverové: Sisa Kyselá a ušmudlaný rytíř, Albatros.

Marie Kubátové: Pohádky poštovských panáčků, Amulet.

Ivy Procházkové: Eliáš a babička z vajíčka, Amulet.

Aleny Ježkové: Praha babka měst, Albatros.

Suk 2002 – knihovníci udělili cenu těmto knihám:

1. místo

Martina Skala: Strado&Varius, nakladatelství Brio

2. místo

Ivona Březinová: Holky na vodítku. Jmenuji se Ester, Albatros.

3. místo

Peter Stoličný: Hloupý Honza v síti, Amulet.

Cenu noci s Andersenem získala kniha spisovatelky:

Joan K. Rowling: Harry Potter 1. – 4. díl, Albatros.

- Klub rodičů a děti při Městské knihovně v Novém Bydžově pozval děti na Modrobílé čarování.

Děti si s sebou měly přinést modré nebo bílé dopisní papíry, zbytky různých provázků, lepidlo a zmizík. Provázek potřely modrým inkoustem a poté ho stočily na připravený dopisní papír, který byl přeložený na půlku a provázek

z přeloženého papíru pomalu vytahovaly. Touto procedurou vytvořily na dopisním papíře zajímavý abstraktní jev.

- Při dalším ročníku Noci s Andersenem (2003) byl program následující: divadelní kroužek si pro mladší děti připravil pohádku O princezně na hrášku, dále si děti zahrály soutěž Riskuj pro 2 družstva, zhotovily si záložky do knížek a na závěr knihovnice uspořádaly diskotéku
- Malování na hedvábí bylo dalším příjemným zpestřením dubnového odpoledne. Děti si vyzkoušely tuto zajímavou techniku malování a různými technikami si vyrobily tři přáníčka podle své fantazie.
- Knihovna se snaží zvát některé známé spisovatele, aby mohli informovat o svých nových knihách a aby mohli zodpovědět zvědavé otázky dětí. Pozvání na besedu (jaro 2003) přijala i spisovatelka Ivona Březinová. Je autorkou knih Věra, Nika a sedm babiček, Lucka Luciperka, Praprázdniny, Začarovaná třída, Mimínek aneb Jak jsem dostal sourozence, Zrcátko pro Markétu, Holky na vodítku – Jmenuji se Alice, Jmenuji se Ester aj. (příloha č. 6)
- Velké množství aktivit je výtvarně zaměřeno. Malování na kamínky bylo jednou z dalších výtvarných činností, která byla uchystaná pro děti v květnu roku 2003. Malovaly zvířátka, kytičky, sluníčka. Vše, co bylo ve spojení s jarním obdobím. Na závěr si děti z vyhotovených kamínků udělaly výstavu a vyhodnotily dílka, která se jim nejvíce líbila.

- Společně s Českou poštou a periodikem Moje první noviny vyhlásila knihovna v Novém Bydžově výtvarnou soutěž s názvem: Malujeme pohlednici svého města nebo obce.

Návštěvníci měli za úkol nakreslit jakoukoliv technikou pohlednici svého města nebo obce. Velikost obrázku měla odpovídat zadní straně korespondenčního lístku. Návrhy na pohlednice děti nosily do knihovny a nejhezčí pohlednice byla vytištěna a uvedena do prodeje.

- Opět další akcí, která byla vyhlášena ihned po prázdninách, se stala literární soutěž: Můj výjimečný zážitek. Děti si měly vzpomenout na to, co je doopravdy překvapilo nebo na co vzpomínají rády i nerady. Na výběr měly tři možné alternativy:

- Co jsme našli na půdě
- Záhada a tajemno
- Vyznání lásky

- V rámci týdne knihoven probíhaly velké přípravy. Akce byla odstartována Velkým říjnovým společným nonstop čtením.

Čtení bylo zahájeno přednesem z děl jediného českého nositele Nobelovy ceny za literaturu – Jaroslava Seiferta. Dále se četlo nahlas a nonstop z knih českých autorů. K těm kteří, se do čtenářského maratonu zapojili, patřili: starosta města Nový Bydžov, ředitel Městského muzea v Novém Bydžově, žáci prvního a druhého stupně ZŠ Klicperovy a také ZŠ Karlovy ulice. Mimo jiné se na Veřejném nonstop čtení podílely také žáci ze Zvláštní školy v Novém Bydžově a také veřejnost. Velké říjnové nonstop čtení bylo zakončeno Provázkiádou, o které jsem se již zmiňovala. Druhý den v knihovně probíhal

pořad „Holce se vole neříká“, který byl určen pro studenty středních škol a byl plný poezie. Na další den se knihovnice připravovaly ještě před zahájením týdne knihoven. Připravily si zelená trička, která byla symbolická již pro samotný název „Žabiny.“ Z kyblíku naplněného vodou mohly děti lovit pomocí umělohmotného prutu rybičky, vodovými barvami některé děti malovaly žabičky. Po házené u žabáka, naučné stezce žabky Kuňkalky následovalo čtení žabích pohádek. (příloha č. 6)

- S blížícím se Mikulášem (prosinec 2003) děti v knihovně vyrobily postavičky Mikuláše, čerta a anděla. Pomocí čtvrtky, vlnitých papírů, vaty, lepidla a nůžek vytvořily kouzelné postavičky, které později vystavily v suterénu knihovny.

Na předchozích pár stranách jsem uvedla výčet akcí za rok 2001-2003. Další řádky se opět týkají výčtu akcí a činností, ale již se přehoupneme do druhé poloviny a tj. období 2004-2006.

5.2.4. Rok 2004

- V rámci projektu Březen 2004 – měsíc Internetu byl Městskou knihovnou v Novém Bydžově, Klubem dětských knihoven SKIP a sdružením BMI vyhlášen 3. ročník internetové soutěže o nejhezčí webovou stránku dětského oddělení knihovny. Akce nesla název WEBÍK.

Pravidla soutěže byla takováto:

- Mohli se jí zúčastnit jednotlivci i kolektivy dětí, kterým nebylo ještě 15 let.
- Děti měly vytvořit webovou stránku nebo stránky dětského oddělení knihovny. Mohly použít jakoukoliv grafiku, zvuky, obrázky atd.

- Děti všechno tvořily samy, knihovnice pouze dodávaly na vyžádání podklady.
- Disketu se svou prací měly donést do Městské knihovny v Novém Bydžově během ledna.
 - Knihovna si po shromáždění všech disket utvořila svoji vlastní porotu a vybrala 3 práce, které z vlastních prostředků odměnila (tím skončilo 1. kolo).
 - Druhé kolo začlo tím, že knihovnu vítěznou práci odeslala na adresu webík@centrum.cz
 - Na www stránkách www.webpark.cz/webikship, které tvoří dospělí i děti ze všech koutů české republiky, byly práce vystaveny.
 - Porota vybrala tři nejlepší práce a odměnila je hodnotnými cenami. Ty ale již nezískaly děti, ale knihovny, které práce přihlášily.
 - K ukončení akce Březen – měsíc internetu byla opět vyhlášena Noc s Andersenem.

V novobydžovské knihovně se zpívalo, hrálo na kytaru, přišel i Harry Potter (hošíček v kostýmu) (příloha č. 7), děti vytvářely loutky ke keramickým hlavičkám od manželů Hedrlínových pro vietnamskou pohádku „O Tam a Cam“ Před usnutím se ještě připravily na volbu „Superstar“ a ve skupinkách předvedly své pěvecké umění. Na závěr paní ředitelka vyhodnotila vítězné družstvo a ošerpovala.

- S blížícím se svátkem Čarodějnic (duben 2004) byla opět uchystána čarodějnická dílna.

Prostory knihovny byly vyzdobeny. Mezi regály s knihami byly nataženy provázky symbolizující pavučinu, to aby byla navozena ta správná atmosféra. Děti si vyrobily malé čarodějnice na koštěti.

➤ Akce SUK 2003

Výsledky v jednotlivých kategoriích

Cena dětí:

1. J. K. Rowling: Harry Potter a Ohnivý pohár, Albatros.
2. Zdeněk Svěrák: Jaké je to asi v Čudu, Fragment.
3. J. R. R. Tolkien: Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky, Mladá fronta.

Cena učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství:

(uděluje se bez pořadí)

Ivona Březinová: Holky na vodítku. Jmenuji se Martina, Albatros

Nina Čampulka: Kdo má koho, knihovna J. Drdy Příbram

Daniela Krolupperová: Proč mluvíme česky, Albatros

Renata Štulcová: Nemetonburk, Albatros

Markéta Zinnerová: Hádanky a básničky pro celý rok, Egmont ČR

Cena knihovníků KDK SKIP:

1. Zdeněk Svěrák: Jaké je to asi v Čudu, Fragment
2. Jiří Žáček: Nesedejte na ježka, Albatros
3. Pavel Šrut: Veliký tůdle, Paseka

Na podpisové akci byli přítomní téměř všichni výše jmenovaní. (příloha č. 8)

- Knihovna pozvala všechny příznivce umění a krásných věcí na: Putovní výstavu záložek s námětem krajky.

Byla vystavena opravdu překrásná díla, vyrobená dospělými i dětmi ze základních škol. Krajka byla použita při tvorbě záložek, různých otisků na právníčka, při kolážích, krajka byla zakomponována i do kresby tuší. Všechny výtvary mohli zájemci spatřit v prostorách knihovny.

- Výtvarné činnosti jsou ze všech akcí, které uskutečňuje knihovna pro děti, nejčastější. Ke Dni matek děti vyrobily dárek pro maminku: svíčku.

Přinesly si s sebou malou skleněnou mističku nebo skleničku, gel na výrobu svíček, drobnosti na ozdobu (kamínky, korálky, mušličky, barevné bonbony, kytičky apod.)

- Další měsíc se uskutečnily hrátky s korálky a kamínky.

Děti navlékaly na šňůrky barevné korálky a vytvořily tak náhrdelníky, náramky a prstýnky.

- Často prvňáčci navštěvují knihovnu se slabikáři v podpaží. Jdou se tam ukázat, kolik se toho už naučili a jeden po druhém čtou.
- Velmi krásné odpoledne zažili jistě prvňáčci dne 1. září 2004, kdy se byli poprvé podívat ve škole a také poprvé v knihovně. Smyslem akce bylo pasování prvňáčků na čtenáře. (leták v příloze č. 9)

Mezi děti z novobydžovské ZŠ Karlovy ulice zavítal patron školy Karel IV. Alias Karel Bodešínský (viz snímek v příloze č. 9) Prvňáčky obou bydžovských základních škol čekalo pasování na čtenáře, které rukou rytířky Šárky Hrochové absolvovali všichni přítomní žáci 1. tříd. (příloha č. 9)

- Na 4. – 14. října 2004 byla vyhlášena čtenářská amnestie pro zapomnětlivé čtenáře. (Pokud čtenáři vrátí knížky v této lhůtě, budou osvobozeni od sankčních poplatků).
- 4. října od 9 hodin bylo započato Velké říjnové společné čtení. Bylo zahájeno četbou z knihy Karla Poláčka Bylo nás pět. Zváni byli všichni zájemci o hlasité čtení. Číst mohl každý, nejlépe ze své oblíbené knihy, kterou si přinesl, nebo kterou si půjčil v knihovně. Četlo se nonstop podle zájmu posluchačů.
- 5. října proběhlo Pohádkové dopoledne pro děti ze zvláštní a pomocné školy (na programu byly hádanky, malování, modelování, soutěže, písničky)
- 6. října byl zahájen program s názvem „Koniny.“

Program byl pro nejmenší čtenáře, kteří ještě nedávno bojovali s prvními písmenky v slabikáři. Pod pojmem „Koniny“ se může ukrývat leccos – recese, legrácky, ale třeba i pohádky a soutěže o koních. A toho všeho se děti v novobydžovské knihovně dočkaly měrou vrchovatou. Mezi knížkami je přivítala písnička Zdeňka Svěráka Když se zamiluje kůň, potom poslouchaly pohádku z knížky Zbyňka Malotínského Afrodita, která byla mimochodem také o koni, a popletené pohádky z knížky Ivony Březinové Teta to plete. Připravené byly i soutěže s hádankami, básničky o koních, skládání hry puzzle, malování a modelování koní.

Ovšem to největší překvapení nečekalo na děti mezi regály zaplněnými knížkami, ale v zahradě. Na betonové ploše malovaly koně, na zahradním pódiu si mohly vyzkoušet zpěv či přednes do mikrofону a hlavně – mohly obdivovat trpělivost živého koně, prohlédnout si ho zblízka na vlastní oči a třeba i pohladit.

Jenže překvapením ještě nebyl konec. Paní Bártová z Bydžovské Lhotky přijela před knihovnu s povozem, do něhož byli zapřaženi oslíci. O malé

cestovatele, kteří toužili po svezení nezvyklým dopravním prostředkem, opravdu nebyla nouze. Ti odvážnější poté mohli vyzkoušet, jak se sedí a jezdí na oslím hřbetu.

Domů děti odcházely s „koňskými“ omalovánkami a se záložkami do knížek. Snad v nich zůstane hezký zážitek, který si budou spojovat s knihovnou. A snad se z nich po čase stanou čtenáři. Pro knihovnice, které pro ně celý program připravily, to byla ta nejhezčí odměna. (příloha č. 10)

- Čertovo kopýtko, tak byla nazvána soutěž, kterou vyhlásila knihovna v prosinci roku 2004. (příloha č. 11)

5.2.5. Rok 2005

Literární a výtvarná dílka mohly děti předat osobně v knihovně. Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže proběhlo v lednu roku 2005. Děti, jejichž práce byly něčím výjimečné, dostaly odměny, knihovnice se přestrojily za čertíky a uspořádaly na závěr soutěže Čertovo kopýtko diskotéku. Všechny práce byly opět vystaveny v prostorách knihovny.

- Lednová výtvarná dílna byla zaměřena na výrobu masopustních masek. (příloha č. 11)

Masky si děti vytvořily ze čtvrtek, barevných papírů, drátků a i jiných materiálů. Rozhodně masky nevytvářely pouze pro zábavu, ale poslední týden v únoru děti ze základní školy v Klicperově ulici společně se svými třídními učiteli, obléknou masopustní kostýmy a masky a vyrazí za doprovodu harmoniky a jiných hudebních nástrojů do ulic města Nového Bydžova.

- Únorová výtvarná dílna se týkala malování. Barvičkami na sklo si děti vyzdobily skleničky a hrnky.

SUK 2004

Knihovnice dají obvykle nabídku tak zhruba čtyřem nejvěrnějším čtenářům a pilným žákům, zda se s nimi nechtějí zúčastnit vyhlášení ankety o nejoblíbenější dětskou knihu roku. Anketa se konala v Památníku národního písemnictví v sálu Boženy Němcové.

Cenu dětí dostaly tyto knihy:

1. J. K. Rowling: Harry Potter a Fénixův řád, Albatros.
2. M. Bassarová: Snowboardáci, Formát.
3. Ch. Paolini: Eragon, Fragment.

Dále byla vyhlášena cena knihovníků klubu dětských knihoven SKIP a tu získaly:

1. místo
Jostein Gaarder: Dívka s pomeranči, Albatros.
2. místo
Martina Drijverová: České dějiny očima psa, Albatros.
3. místo
Pavel Šrut: Verunka a kokosový dědek, BRIO.

Cenu učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství obdržely knihy:

Petra Braunová: Česká služka aneb byla jsem au-pair, Albatros.
Ivona Březinová: Teta to plete, Albatros.
Martina Drijverová: České dějiny očima psa, Albatros.
Iva Procházková: Kryštofe, neblbni a slez dolů, Albatros
Alena Vondrušková: České zvyky a obyčeje, Albatros.

- Do knihovny přijala pozvání i herečka Eva Hrušková, která vystoupila dne 8. června 2005 s klasickou pohádkou O Popelce. Krásné dřevěné loutky byly jejími pomocníky při představení. (viz. foto v příloze č. 12) Děti pomáhaly Popelce vybírat hrách z popela, zkoušely si Popelčin střevíček, zatancovaly si na plesu s princem. Představení bylo provázeno písněmi Josefa Zámečnicka. Při odpoledním půjčování knih v knihovně si děti vyprávěly o tom, jak moc se jim pohádka líbila.

- Noc s Andersenem (rok 2005)

V roce 2005 to byla jubilejní pohádková Noc a proběhla ve 408 místech Čech, Moravy, Slezska, Slovenska, Polska a Rakouska. Bylo to již 200. výročí narození dánského pohádkáře. Poprvé se v tomto roce na většině míst sázely pohádkovníky. Někde zasadili strom pouze jeden, jinde zase vysázeli pět i více, a to i v předstihu... Za latinský název stromku Fabularius Anderseni můžeme být vděční dr. Zdeňku Uhlířovi z Národní knihovny. Právě sázení pohádkovníku (příloha č. 13) přilákalo zájem veřejnosti. Bylo uspořádáno mnoho her pro děti (stezky odvahy, opičí dráha, hrály se piškvorky, pexeso). Důležitá byla společná komunikace – dospělí využili elektronické konference Andersen a pro děti byl zřízen jednonoční chat. Pohádková noc a vyčerpávající ráno si vyžádalo i občerstvení – vypily se hektolitry čaje, kávy, limonád, několik lahví Rychlých špuntů. Snědly se koblihy, rohlíky, buchty, bábovky a pomazánky od maminek, učitelek i knihovnic.

- Dne 27. září 2005 přijel na besedu do knihovny známý ilustrátor dětských knížek Adolf Dudek. Akci s názvem „Děti s dudky na čele“ spatřili žáci 4. tříd ZŠ z Klicperovy ulice a ZŠ z Palackého ulice.

Pan Dudek dětem ukázal různé malířské pomůcky (štětce, tužky, spreje...). Předvedl dětem také sprejovací retuš, se kterou převážně pracuje. Vysvětlil jim, že vše lze nakreslit ze 4 základních tvarů – kruhu, trojúhelníku, čtverce a obdélníku, což děti viděly přímo před sebou na tabuli. Některé děti pozval na pódium, aby si kreslení podle tvarů vyzkoušely.

Děti také viděly různé druhy knížek – leporela, omyvatelná leporela pro nejmenší děti, látková leporela, zvukové knížky a miniaturní knížečky v cizích jazycích. Velký úspěch sklidily kreslené hádanky, kdy děti za správnou odpověď dostaly pěkné obrázky s podpisem pana Dudka. Pak následovala autogramiáda. Ilustrátor podepisoval nejen knížky a památníčky, ale také ruce, čela a tváře dětí. Místo podpisu jim kreslil dudka. A tak bylo možné vidět v ulicích, v jídelně i ve škole děti s namalovaným dudkem. Byl to pořad velmi netradiční a děti opravdu velmi zaujal. V knihovně nám zůstaly podepsané knížky, pěkné věnování v kronice, ale také milá vzpomínka na to, že současné děti lze zaujmout nejen televizí, filmy a počítačovými hrami, ale také krásně ilustrovanými knížkami. (příloha č. 14)

➤ „Batika v barvách podzimu“ tak zní název akce, která se konala dne 24. října 2005.

Děti si přinesly trička, provázky a barvy na textil, v knihovně dostaly látku, ze které si vytvořily prostírání nebo ubrousky. Svá stará trička proměnily touto netradiční technikou – batikováním v originální oblečení. Použila se skládaná a vyvazovaná technika batikování. Děti nedočkavě čekaly, až budou moci svá „díla“ vyjmout z barvy a podívat se, jak se jim jejich práce zdařila.

5.2.6. Rok 2006

- Malý čajový obřad se uskutečnil 13. února 2006.

Děti si přinesly prázdné krabičky od čajů, hrníčky, sáčky s čajem a kreslicí potřeby. Nejprve si knihovnice s dětmi povídaly o nádobkách na uchovávání čajů, potom třídily čajové sáčky podle vůní a děti si vybraly ten, který chtěly ochutnat. Prázdné krabičky od čaje děti zdobily podle své vlastní fantazie. Při práci poslouchaly relaxační hudbu. Knihovna voněla bylinkami a různými čaji.

- 15. 2. 2006 v knihovně proběhla akce s názvem „Klíčování“

Klíčování proběhlo ve 2 fázích, pro ZŠ Karla IV. v prosinci loňského roku a pro ZŠ Klicperova v polovině února letošního roku. Knihovnice se ve scéně podle knížky Ivony Březinové Teta to plete představily jako Evženka a teta Běta. Děti se do scénky zapojovaly svými odpověďmi na dotazy Evženky, vymýšlely slova na různá písmenka a každý si své písmenko namaloval a vyzdobil a vymýšlel různá slova.

Z dětských prací vznikly pěkné knížky, jimž paní učitelky vytvořily titulní stránku.

6. PRAKTICKÁ ČÁST

6.1. Úvod

Rodiče si už dávno nesesedají a nepovídají s dětmi jako v minulých dobách. Rodiče dětem bohužel ani moc nečtou, mají jiné představy o trávení večera a chvil rodinného klidu. Ke čtenářství je ale dobré děti vést už od malička. Ba, dá se i naučit. Jenom nesmíme používat tlaku a násilí. To je problém školy, kde je na vše určený a předem daný časový rozpis.

Výborný nápad je, když si rodič doma v klidu sedne se svým dítětem a střídavě čte jeden a pak druhý. Po přečtení příběhu je dobré se zastavit a popovídat si o tom. Velmi důležité je porozumět textu. A v tom je slabina. U dětí dochází k automatickému čtení a velmi často si neuvědomují obsah toho, co čtou.

Zkušenost knihovníka:

„Půjčuji knížky v malé knihovně a o posledních prázdninách mne udivila tehdy čtyřletá Marcelka, vnučka jedné z chalupárek. S babičkou při každé návštěvě knihovny pečlivě vybíraly knížky na celý týden. Zaujalo mně, že si Marcelka nevybírala knížky podle obrázků, jak činí většina dětí jejího věku, ale podle množství tištěného textu: „... to aby nám knížka déle vydržela!“ – poučila mne malá čtenářka. Přítomné návštěvníky udivovala na svůj věk neuvěřitelnou slovní zásobou, pohotovostí a přesnou výslovností.“⁵

V důsledku toho, že je doba, ve které žijeme, přeplněná technikou, tak už čtení pro děti a mládež není tak zajímavé. Jsou často ovlivněny počítači, mobilními telefony a televizí. Čtení je pro ně až na posledním místě. Někteří ho berou jako úplnou ztrátu času. Příčiny nezájmu u dětí jsou různé. U někoho je to například špatnou výchovou, tzn. že ani rodiče nečtou, tudíž děti nevedou k četbě. Více než polovina dětí školního věku, když přijde ze školy, zapne televizor. Vztít knihu a začít se do ní je totiž obrovská dřina na rozdíl od

⁵ www.rodina.cz/clanek2952.htm

sledování televize. A bohužel ani v té televizi, např. ve filmu, nespatříme dítě, které čte knihu.

Ke čtení je třeba děti vést od útlého věku. Pokud berou rodiče čtení jako ztrátu času, pak s největší pravděpodobností můžeme čekat, že to tak budou brát i děti.

JAK DOBŘE ZACÍT

Nestačí vzít děti do knihovny nebo je svěřit knihovnici na Noc s Andersenem. Učitel českého jazyka se sám musí naučit zajímavě, zábavně a přitom s hlubokým porozuměním pracovat s textem básničky, povídky, pohádky. Jednou ze strategií, jak dětem pomáhat myslet a číst, je dělit čas výuky na aktivity před čtením, při čtení a po čtení. V praxi to chodí tak, že když mají děti ve třídě přečíst text, tak ho od učitele dostanou a rovnou se čte. A ještě navíc čte pouze jeden a druhý poslouchá a dvacet dalších spíš neposlouchá, i když se mají střídat.

Pokud vůbec něco četbě předchází, je to buď opakování, při kterém se děti děsí anebo učitel informuje o době, literárním směru. Tím ale neumožní žákům porozumět včas textu.

POČÁTKY ČETBY U DĚTÍ

„Doložené počátky četby dětí a mládeže v českých zemích pocházejí z období panování Marie Terezie a Josefa II. Patenty, týkající se zřizování obecných škol a zavádění nových studijních řádů gymnázií, odstranění nevolnictví a možnosti náboženské tolerance, umožnily vydávání děl pro mládež. Prozaická i veršovaná tvorba pro děti a mládež do 18. století měla mravoučný a náboženský charakter, vyskytovala se v gramatikách a čítankách, slabikářích, samostatně vydaných modlitbách, životopisech, gnómách, katechismech. Václav Matěj Kramerius a jeho syn Václav Radomil v České expedici vydávali čtenářsky populární adaptace pro mládež (Arabské pohádky, Laudonův život a jeho hrdinští činové, Obnovený Ezop a robinzonády, např. Mladší Robinson).

Mladší Robinzon je výchovným románem, založeným na dialogu otce a dětí. Dnes je jednou z čtenářsky nejrozšířenějších adaptací Robinson Crusoe J. V. Plevy. Velkou roli sehrály v četbě dětí a mládeže časopisy jako Budečská zahrada, Včelka, Štěpnice, Přítel dítek aj.

V posledních dekáдах 19. století vchází do povědomí četby mládeže Alois Jirásek, Václav Beneš Třebízský, August Sedláček. Ve světovém kontextu vznikají autorské pohádky (Hans Christian Andersen, Lewis Carroll, Oscar Wilde aj.).

Za klasická díla v 19. století můžeme považovat romány, které se staly četbou naší mládeže (historické Waltera Scotta a Victora Huga). Intencionální próza se tematicky rozčleňuje již v 2. pol. 19. století a na jeho přelomu. (Jules Verne, Alois Jirásek, Johanna Spyriová, Mark Twain, Rudyard Kipling). Pro vývoj prózy s dětským hrdinou měly nesporný význam romány Marka Twaina Dobrodružství Toma Sawyera a Dobrodružství Huckleberryho Finna.

K novelám, které jsou hodnotově a tematicky nadčasové, a to zejména pojetím hrdiny a jeho psychologické analýzy v 2. pol. 20. století patří Říkali mi Leni Zdeňky Bezděkové, Útěk Oty Hofmana, Markétin zvěřinec Ivana Klímy a tvorba Hany Bořkovcové, Elišky Horelové, Martiny Drijverové, Věry Plívové – Šimkové, Ivy Procházkové. V próze s dívčí hrdinkou se jedná o díla Valjy Stýblové, Stanislava Rudolfa. Mezi prózy pro začínající čtenáře patří: Honzíkova cesta od Bohumila Říhy dále spisovatelé Jan Ryska a Eduard Petiška.

Po osvobození pro nejmladší čtenáře začíná vycházet hodnotná Mateřídouška (od roku 1945 dosud), Brouček (1945 – 1949) a Jiskry (1949 – 1950), žákům národních škol byly určeny obnovená Vlaštovička, Poupě, dále Sedmihlásek, Studánka a Plamen mládí, Mladý technik a další.“⁴

⁴ Chaloupka, Otakar; Voráček, Jaroslav: Kontury české literatury pro děti a mládež, Albatros. Praha, 1984

6.2. Typy škol a struktura dotazníku

Dotazníky pro děti jsem roznesla do dvou základních škol v Novém Bydžově. Základní školy v Klicperově ulici (foto v příloze č. 17) a Základní školy v Karlově ulici (foto v příloze č. 17), a také ještě do dvou vesnických škol. Dotazník vyplňovali žáci druhých až pátých tříd. Při tvorbě dotazníku jsem se řídila heslem: „Méně je někdy více“ a připravila jsem pro respondenty 13 otázek. Protože čím je dotazník delší, tím se zvyšuje riziko zkrácení odpovědí únavou nebo nepozorností. Použila jsem uzavřené otázky, otevřené otázky a kombinaci těchto dvou. Mým hlavním záměrem bylo zjistit, jak je na tom dnešní mládež se čtením, zda děti navštěvují knihovnu, zda je rodiče (případně učitelé) vedou ke čtení, zjistit, jak si na tom stojí čtení v boji proti konkurenčním aktivitám, kterými jsou sledování televize, hraní her na PC, povídání si s rodiči... atd. Pro utvoření si představy o odpovědích dětí, jsem jeden z vyplněných dotazníků vložila do příloh (příloha č. 15)

Celkový počet respondentů z druhých tříd: 42

Celkový počet respondentů z třetích tříd: 25

Celkový počet respondentů ze čtvrtých tříd: 24

Celkový počet respondentů z pátých tříd: 36

Respondentů ze třetí a čtvrté třídy není mnoho. Dotazník vyplnili pouze přítomní žáci. Jinak samozřejmě do třetí a čtvrté třídy chodí žáků více. Někteří byli nemocní a někteří absolvovali povinný lyžařský kurz.

6.3. Vyhodnocení dotazníku pro děti

Otázky číslo jedna a dvě byly směrodatné pouze pro mne. Otázka číslo jedna: Do jaké chodíš třídy? Otázka číslo dvě: Jsi chlapec x dívka?

Otázka číslo 3: Jak tě baví čtení?

Z výsledků vyplývá, že je pouze minimum dětí, které buď nečtou nebo vůbec nečtou. Výsledky ankety tedy nejsou tak hrozné.

	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci
	2. třída	2. třída	3. třída	3. třída	4. třída	4. třída	5. třída	5. třída
Moc	4	11	7	2	3	1	5	0
Docela	11	10	7	6	5	8	11	11
Moc ne	0	6	0	3	0	5	2	6
Vůbec ne	0	0	0	0	0	2	0	1

Větší oblibu čtení u dívek než-li u chlapců lze vysvětlit odlišnou strukturou trávení volného času a větším objemem péče a času, který věnují škole a přípravě do školy. Dívky žijí poněkud odlišným životním stylem, s větším akcentem na vzdělání a rozvoj. Škola je také většinou baví více než chlapce. Dívky se více věnují zájmovým činnostem, studiu cizích jazyků, vyjma počítače.

Otázka číslo 4: Jaký typ četby máš nejraději?

(Protože některé z dětí měly možnost zaškrtnout více odpovědí, nesouhlasí počet odpovědí s celkovým počtem dotazovaných žáků.) Nejoblíbenějším žánrem je dobrodružná literatura, literatura o zvířatech a pohádky. Tyto tři žánry se objevovaly v odpovědích, jak u dětí ze druhé třídy, tak i z páté.

Nejméně častým žánrem, který děti čtou, je literatura o dětech, fantasy a dívčí literatura.

	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci
	2. třída	2. třída	3. třída	3. třída	4. třída	4. třída	5. třída	5. třída
Dobrodružnou	7	13	1	4	5	12	10	12
Fantasy	0	6	0	0	1	2	4	7
Pohádky	8	13	9	4	2	2	3	0
Dívčí	5	1	2	0	3	0	7	0
O dětech	2	1	0	2	3	1	2	1
O historii	3	6	3	3	1	4	3	4
O zvířatech	13	11	2	4	5	5	9	3

Otázka číslo 5: Kde si půjčuješ knihy?

	Dívky	Chlapci
V knihovně	41	36
Doma	23	19
Ve škole	18	21
Nikde	0	6

Žáci měli možnost zaškrtnout více odpovědí. Mohli si vybrat buď, že si půjčují knihy v knihovně, v domácí knihovně, ve škole nebo nikde. Z těchto variant se nejčastěji objevovaly odpovědi v knihovně, doma a ve škole.

Otázka číslo 6: Navštěvuješ knihovnu pravidelně?

	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky	Chlapci
	2. třída	2. třída	3. třída	3. třída	4. třída	4. třída	5. třída	5. třída
Ano	9	19	7	4	4	5	10	4
Ne	6	8	7	7	4	11	8	14

V nižších ročnících je ještě pravidelnost v navštěvování knihovny dostatečně zřetelná. Bohužel se zvyšujícím se věkem respondentů se zvyšuje i počet odpovědí záporných.

Otázka číslo 7: Jaká kniha se ti zatím nejvíce líbila?

Tato otázka byla otevřená. Žáci tedy nebyli limitováni nějakým výčtem knih. Mohli napsat jakoukoliv svoji nejoblíbenější knihu. Knihy, které napsali, plně odpovídaly odpovědím u otázky číslo čtyři. Velmi často děti vypsaly knihy se zvířecím hrdinou a dále se nejčastěji objevoval Harry Potter. Takže nejvíce zastoupeny (žánrově) byly knihy se zvířecím hrdinou a dobrodružné.

Dívky 2. třída = Slon Dumbo (Walt Disney), O pejskovi a kočičce (Josef Čapek), Svět divočiny (kolektiv autorů), Encyklopedie zvířat – SAVCI (Joyce Pope, Richard Orr)

Chlapci 2. třída = O krtkovi (Zdeněk Müller), Asterix a Obelix (René Goscinny), Zvědavý Punťa (Jan Machač), Honzíkova cesta (Bohumil Říha)

Dívky 3. třída = Mikeš (Jaroslav Kepka), Martinka je baletkou (nakladatelství Svojtka a Co), Dinosauři, Statečný Punťa (Fischerová a kol.)

Chlapci 3. třída = Pepek námořník (E.C. Segar), Encyklopedie zvířat (Joyce Pope, Richard Orr), Červená Karkulka (Vybíralová)

Dívky 4. třída = Pipi dlouhá punčocha (Astrid Lindgrenová), Pěťa bude koukat! (Nataša Tanská), Harry Potter (J.K. Rowling), Dobrodružství plyšových medvídků (Ursula Muhr)

Chlapci 4. třída = Lovci mamutů (Eduard Štorch), Ferda Mravenec (Ondřej Sekora), Létající Čestmír (Miloš Macourek, Petr Markov), Harry Potter (J.K. Rowling), Tajemství proutěného košíku (Markéta Zinnerová), Jurský park (Michael Crichton), Bylo nás pět (Karel Poláček)

Dívky 5. třída = Kde padají hvězdy (Markéta Zinnerová), Tajemství strašidelné věže (Enid Blytonová), Ukradené prázdniny (Josef Týč)

Chlapci 5. třída = Příručka mladých svišťů (Walt Disney), Harry Potter, Cesta kolem světa za 80 dní (Jules Verne), Pistole míru (J.M. Troska), Robinson Crusoe (Daniel Defoe)

I když trh s dětskou literaturou ovládla sedmidílná sága o Harrym Potterovi, daří se i dalším knihám současných spisovatelů. Jde zejména o populární fantasy žánr, hitem jsou i dívčí deníčky, dětské detektivové, vzpurní geniální klackové i osiřelá, leč podnikavá nebožátka, jimž se smůla lepí na paty.

Článek z Mladé Fronty Dnes informuje o hrdinech dnešních dětí. Autorka Alice Horáčková píše o postavách z knih, které „nejvíc letí“, píše o tom, co se nejčastěji řeší v knihách, které jsou aktuální na českém i zahraničním trhu.

„Lyra je zvědavá, rozpustilá a statečná hrdinka z trilogie „Jeho šerá hmota“ Philipa Pullmana, zřejmě nejocetovanějšího a nejdůmyslnějšího díla dětské literatury posledních desítek let. Kritikové Pullmanovo dílo nadřazují sérii o Harrym Potterovi. Britský autor a někdejší učitel Philip Pullman stvořil fantasy příběh, který je velmi temný, odkazuje k Johnu Miltonovi a strhne i dospělé čtenáře. Jde o souboj s Bohem, který však není dobrý a milosrdný.

Artemis Fowl je netypický hrdina, který oslovuje generaci počítačových dětí, stvořil ho irský spisovatel a učitel Eoin Colfer. Dětský darebák ze severního Dublinu s využitím moderních technologií vymýšlí stále rafinovanější plány, jak se domoci majetku.

Alice Loveová je dospívající a životem otrávená anglická dívka, která řeší vztahy s rodiči, třemi sourozenci, kamarády. Řeší první lásky i problémy s váhou. Kniha o této hrdince je populární četbou zejména mezi dívkami. Skotská autorka nechává svou hrdinku promlouvat teenegerským jazykem, v němž se to jen hemží výrazy jako „voprux, schíza či stresík“, zároveň se jí daří lehce a humorně podávat i vážnější témata. Komická překvapení v prapodivné

rodince Loveových přiživuje i jejich početný zvěřinec, sestávající z dvou psů a čtyř koček, nemluvě o křečcích a myších. V Česku zatím vyšlo třináct titulů, čtrnáctý nazvaný „Alice a Dóóóst dobrej hepáč“ brzy vyjde.

V literatuře se cení nápad, a ten americký spisovatel Lemony Snicket alias Daniel Handler měl. Namísto pozitivních příběhů stvořil řadu truchlivých příhod, v nichž se hrdinům, sourozencům Violet, Klausovi a batoleti Sunny Baudelairovým, děje jedno příkoří za druhým: již v úvodní knize jim uhoří rodiče, poté čelí hladovým pijavicím, mechanické příšeře, masožravému lunaparku, a především jim o život usiluje hrabě Olaf.

A aby toho nebylo málo, autor na obálce knih i prostřednictvím nejrůznějších ironických vsuvek odrazuje útlocitnější čtenáře, aby jeho drastické příběhy za žádnou cenu nečetli. Zatím je na českém trhu jedenáct knih, vznikla i filmová verze tří příběhů s Jimem Carreym jako Olafem a Meryl Streepovou v roli výstřední tety.

Variací fantasy příběhů je dobrodružná pouť chlapce Eragona, který je jako poslední z Dračích jezdců předurčen zachránit svou zemi před zlým králem a při svém putování čelí těžkým zkouškám. Mladý americký autor Christopher Paolini je v mnohém poplatný svému vzoru – J. R. R. Tolkienovi a jeho trilogii Pán prstenů. Ke klasickému schématu nicméně přidává i příjemně oživující prvky, kterými je třeba chlapcovo přátelství s dračicí Safirou. Druhý díl třídílné série Eldest je vyzrálejší než prvotina Eragon, autor si zde poradil i s několika dějovými rovinami.“⁵

⁵ Alice Horáčková; MF DNES, 25. března 2006, strana D3

Tituly, které uvedla v článku MF DNES, redaktorka Alice Horáčková „letí“ z velké míry někde jinde než v knihovně v Novém Bydžově. Jsou to přeci jenom novinky a ty k nám do maloměsta dorazí až se zpožděním, takže to, co má úspěch na zahraničním trhu nesouhlasí s výpůjčkami v Městské knihovně v Novém Bydžově. Přeci jenom, jsem si ale myslela, že některé ty novější hrdiny budou děti znát. Redaktorka Alice Horáčková se ptala v jedné z pražských knihoven dětí na otázku: „Kdo je tvůj knižní hrdina?“

NIKOLA, 10 let: „Moc nečtu, ale za poslední dobu u mě vedou hrdinky Jacqueline Wilsonové: Sharon, Sally, Jane, Lola-Rose. Je to vtipné, často se hlasitě směju, ale i smutné, napínavé. Wilsonovou čte i hodně mých kamarádek ve třídě. Četla jsem i dva díly Harryho Pottera, ale nic moc.“

KRISTÝNA, 9 let: „Mám ráda Macha a Šebestovou, kteří jsou stejně staří jako já a prožívají dobrodružství, které bych chtěla zažít také. V knižní i televizní podobě se mi líbí večerníčkové postavy jako Malá čarodějnice, Rákosníček. A Alenka v říši divů, jak ji udělal Walt Disney.“

JAN, 8 let: „Můj nejoblíbenější hrdina je dinosaurus Aladar, který zachraňuje svět. Líbí se mi na dinosaurech, že mají drápy a ostré zuby, které jsou bílé, a nemusí si je čistit.“

ADAM, 9 let: „Moji hrdinové jsou Asterix a Obelix a Panoramix. Zažívají hromadu humorných scén, neustále bojují s Římany a jsou to velcí dobříci a kamarádi. Také jsem viděl film a tam se mi líbilo, když se napijou lektvaru, jsou nejsilnější a všechny přeperou a Římanům nabijou.“

VOJTA, 11 LET: „Nemám jednoho nejoblíbenějšího, těch je... ale v poslední době je mi sympatický Old Shatterhand, protože je to statečný chlap, má velkou

sílu, pomáhá dobrým věcem. Líbí se mi, že se skamarádil s Vinnetouem a že na straně indiánů bojuje proti zlu.“

VIKTOR, 9 let: „Knížku Bratři Lví srdce Astrid Lindgrenové jsem už četl třikrát. Jonatán je můj oblíbenec, protože je statečný, má rád svého mladšího brášku, brání ho a je ochotný se obětovat pro druhé.“

Další vyjádření (to již zejména mladších dětí) o četbě, o jejich oblíbených hrdinech, je uvedeno v příloze č. 16

Otázka číslo 8: Jsi spokojen/a se službami knihovny?

(Na tuto otázku odpovídali všichni přítomní žáci 2. – 5. třídy základních škol)

	Dívky	Chlapci
Ano	55	70
Ne	0	2

Téměř všichni z dotazovaných odpověděli kladně. Na otázku, proč nejsou spokojeni se službami knihovny, odpověděli ti dva chlapci, že prý to není zadarmo a že to je překážka, která jim brání odpovědět ano – jsem spokojen.

Otázka číslo 9: Čtou ti rodiče někdy knihy?

Valná většina „druháčků“ a „třetáčeků“ odpověděla, že jim rodiče čtou. Žáci ve čtvrté a páté třídě si čtou už sami. Vypadá to, že rodiče s přibývajícím věkem svých dětí začínají upouštět od večerních čtení před spaním. Myslí si, že doma mají již velké dítě, které dokáže být v četbě samostatné.

Otázka číslo 10: Jak často vidíš číst své rodiče?

	Dívky	Chlapci
Denně	40	51
1 – 2krát týdně	8	9
1 – 2krát měsíčně	4	3
Vůbec ne	3	7

Nevím, zda tyto odpovědi mohu brát jako věrohodné. Protože někteří z rodičů usednou ke knize až večer, kdy mají na četbu klid. Nebo si čtou před spaním, takže možnost, že je děti uvidí číst je snížena.

Otázka číslo 11: Byl/a jsi někdy na nějaké akci pořádané knihovnou?

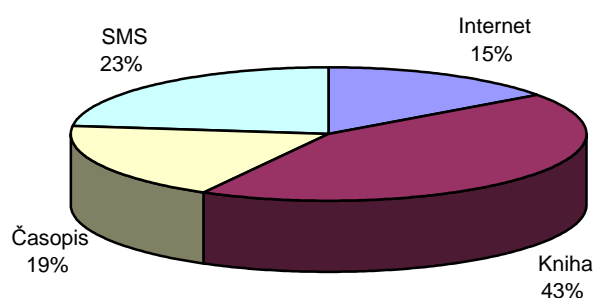
	Dívky na vesnici Obec Smidary	Chlapci na vesnici Obec Smidary	Dívky ve městě	Chlapci ve městě	Málotřídka Měník
Ano			X	X	
Ne	X	X			
Někdy					X

Dívky a chlapci ze základní školy ve Smidarech se akcí pořádaných knihovnou v Novém Bydžově nikdy neúčastnili. Bohužel, někteří učitelé ani nechtějí vědět, že je tu ta možnost. Přitom „malotřídka“ v obci Měník byla přítomna již na několika akcích, které pořádala knihovna. Záleží s největší pravděpodobností, na ochotě učitelů pro rozvoj dětí něco udělat, na akčnosti učitelů a na tom, zda jejich pohodlnost předčí zájem o dění v knihovně. S návštěvou knihovny u dětí

ze škol v Novém Bydžově problém není. Samozřejmě, vše záleží i na možnostech dopravy na místo akce, ale všechno jde, když se chce...

Otázka číslo 12: Viděl/a jsi někdy číst své rodiče? (Co četli?)

Průzkum četby rodičů

Velká část dotazovaných dětí odpovídala, že vidí své rodiče, jak čtou knihu. Hned „v závěsu“ za knihou se objevilo čtení SMS, pak až následovalo čtení časopisu a v poslední řadě Internet. Tato otázka je v určité spojitosti s otázkou číslo 10: „Jak často vidíš číst své rodiče?“ Ti žáci, kteří napsali, že rodiče čtou pouze sms, tak odpověděli v otázce číslo 10, že vůbec rodiče nevidí číst. Je to smutné, že děti vidí pouze rodiče pohlcené „mobilománií“ a nevidí rodiče s knihou v ruce. Je to škoda, rodiče by měli jít příkladem. Ale ještě je tu stále těch 43% rodičů (dotazovaných žáků), kteří občas do knihovny zajdou a přečtou si pěknou knihu. Ve většině domácností není počítač, a to je zejména důvodem, proč internet je zastoupen tak málo procenty. Možná by číslo bylo vyšší, kdyby přístup na internet měli všichni bez omezení.

Otázka číslo 13: Následující činnosti očíslej známkami podle oblíbenosti. Znamky jsou od 1 do 5

Dívky ve městě

	Dívky Průměrná známka – 5. třída
Hra na hudební nástroj	4,08
Sledování televize	3,04
Četba	2,6
Sport (fotbal, kolo, bruslení, hokej, tancování...atd.)	3,07
Povídání si s rodiči	2,9

U všech dotazovaných dívek je četba na prvním místě, následuje povídání s rodiči, sledování televize, dále sport a jako poslední je hra na hudební nástroj.

Dívky na vesnici

	Dívky Průměrná známka 2. – 5. třída
Hra na hudební nástroj	3,6
Sledování televize	2,9
Četba	3,2
Sport (fotbal, kolo, bruslení, hokej, tancování...atd.)	2,1
Povídání si s rodiči	2,8

První místo obsadil sport, na druhém místě u vesnických dívek je povídání s rodiči, dále sledování televizoru, četba je na 4. místě, těsně před hrou na hudební nástroj.

Z výsledků vyplývá, že četba a sport si prohodily místa. To, že je sport pro vesnické dívky přednější než pro ty z města, je asi tím, že na vesnici je semknutější kolektiv. Děti tráví více času venku, takže sport je pro ně přitažlivější.

Chlapci ve městě

	Chlapci Průměrná známka 2. – 5. třída
Hra na hudební nástroj	4,4
Sledování televize	2,19
Četba	3,29
Sport (fotbal, kolo, bruslení, hokej, tancování...atd.)	2
Povídání si s rodiči	3,11

Na prvním místě je sport, na druhém místě je sledování televize, na třetím místě povídání s rodiči, na čtvrtém místě je četba a na pátém místě hra na hudební nástroj.

Chlapci na vesnici

	Chlapci Průměrná známka 2. – 5. třída
Hra na hudební nástroj	4,5
Sledování televize	2,6
Četba	3,4
Sport (fotbal, kolo, Bruslení, hokej, Tancování...atd.	1,3
Povídání si s rodiči	2,79

Na prvním místě je sport, na druhém místě je sledování televize, na třetím místě povídání s rodiče, na čtvrtém místě četba a na pátém místě hra na hudební nástroj.

Zde je není rozdíl jako tomu bylo u dívek. Odpovědi jsou shodné jak u chlapců z města tak u chlapců z vesnice. Hoši jsou prostě hoši a k nim sport patří, takže se nedivím, že obsadil první místo. Chlapci na vesnici, ale přeci jenom ten sport oznamkovali lépe. Jak dopadla hra na hudební nástroj – to je bída... Dříve tomu tak nebývalo. Když byly v rodině finance, tak se hrálo na hudební nástroje. Aby vůbec měly Základní umělecké školy perspektivu. Také mě překvapil zájem dětí o povídání si s rodiči. Myslela jsem, že dnešní děti o to nestojí, ale mnohdy je povídání si s rodiči více žádané než sledování televize. Některé děti odpověděly, že by si rády povídaly, ale bohužel rodiče na ně nemají tolik času.

6.4. Vyhodnocení dotazníku pro učitele

Dotazník pro učitele vyplnili třídní učitelé 1. – 5. třídy na dvou vesnických školách (z toho jedna je malotřídka) a dále učitelé 1. – 5. tříd na Základní škole v Klicperově ulici a na Základní škole v Karlově ulici v Novém Bydžově. Otázky v dotazníku byly vybrány tak, abych se dozvěděla, zda učitelé nezanedbávají rozvoj čtenářství u dětí, zda se svými žáky navštívili a navštěvují knihovnu a účastní se akcí pořádaných knihovnou a jaký je jejich názor na dětské čtenářství.

Otázka číslo jedna byla položena pouze z důvodu získání informace o počtu let pedagogické praxe.

Při vyhodnocování jsem pracovala s dvaceti vyplněnými dotazníky. (vzor vyplněného dotazníku v příloze č. 19)

1) Počet let Vaší pedagogické praxe _____

2) Je ve Vaší třídě umístěna knihovnička pro potřeby dětí?

Ano	11
Ne	3
Máme školní knihovnu	9

Odpovědi byly vyrovnané. V některých třídách jsou knihovničky pro potřeby dětí. Obsahují přibližně 15 – 50 knih. Zejména se jedná o dobrodružné knihy, knihy o dětech, encyklopedie různých druhů. Učitelé měli volbu vícero odpovědí, takže se počet neshoduje s celkovým počtem respondentů.

3) Vedete děti ke čtení?

Všichni dotazovaní učitelé odpověděli na tuto otázku kladně, ovšem to se dalo předpokládat. Byli by sami proti sobě, kdyby odpověděli jinak. Vést děti ke čtení je posláním učitele.

Ano	20
Ne	0

Učitelé odpovídali, že vedou děti ke čtení tak, že přinesou knihu, s dětmi si řeknou, o čem je zhruba děj, popovídají si o autorovi, prohlédnou si s dětmi ilustrace. Někteří odpověděli tak, že při hodinách čtení s dětmi opravdu čtou a nevyužívají předmět čtení k jiným činnostem např.: kreslení, dodělávání nestihnuté látky z jiných předmětů. Jiní odpověděli, že po Vánocích ve třídě uspořádají výstavu knih, děti prezentují knihy, které dostaly pod stromeček nebo knihy, které přes Vánoce přečetly atd. Další možností, kterou učitelé často uváděli bylo, že navštěvují pravidelně (každý měsíc) knihovnu a účastní se různých výstav knih, společných čtení. Učitelé se také snaží jít vlastním příkladem (tzn. že žáci vědí, že učitel navštěvuje knihovnu, vidí učitele číst... atd.) Hlavně se snaží děti vést ke čtení tím, že si děti vedou (většinou od 2. třídy) čtenářský deník. Bohužel na jedné ze škol v Novém Bydžově je praktikováno vedení čtenářského deníku podle počtu stran. To je nesprávná volba. Některé knihy obsahují větší množství obrázků než-li textu. Tudíž si žáci vychytrale vybírají knihy s větším počtem obrázků. Psaní „o čtení“ ve všech formách pomáhá přinejmenším právě čtení samotnému. Zdaleka ne všechny školy tuto formu zvládají. Lepším řešením, než jakým je zapisování si počtu přečtených stran, by mohlo být: zadávání četby vybraných částí knih. Dítě se tak neučí systematickému přečtení knihy od začátku do konce, ale je mu umožněno nahlédnout do různých žánrů a stylů v literatuře. Má tedy větší šanci narazit na knihu, která ho zaujme a posléze ji celou přečte. Takováto

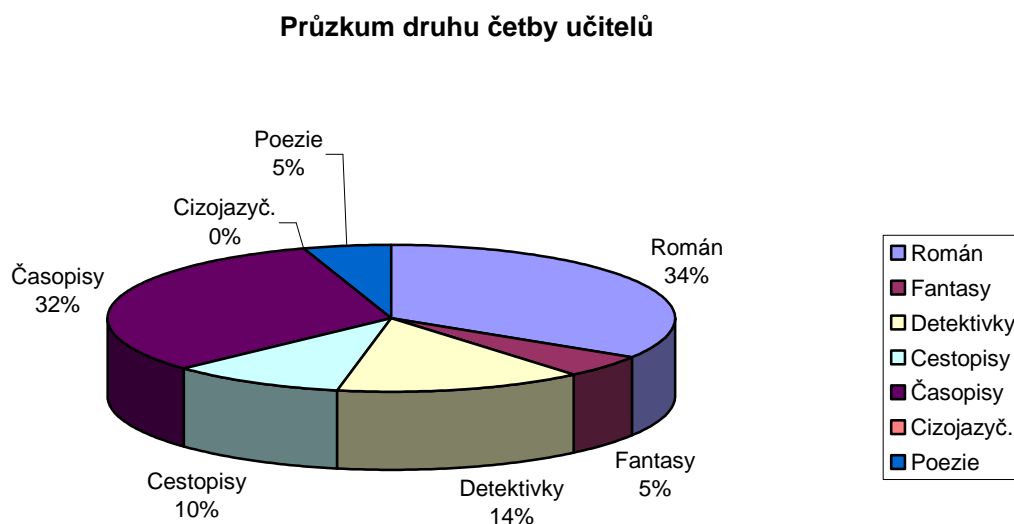
motivace ke čtení knih je ale na základních školách velmi vzácná a téměř se nevyskytuje.

4) Vy sám/sama čtete?

Ano	20
Ne	0

5) Jakému žánru dáváte přednost?

Učitelé měli možnost více odpovědí.

Román je nejčtenějším druhem. Je zastoupen 34%. Dalším nejčtenějším druhem je četba časopisů. Detektivky obsadily 3. místo. Cestopisy čtou učitelé z deseti procent. Fantasy a poezie jsou na stejné úrovni (5%) Bohužel, cizojazyčnou literaturu nečte žádný z dotázaných učitelů. Troufnu si tvrdit, že úroveň znalostí cizích jazyků je u učitelů 1. stupně velmi nízká. Přitom četba v originále

je důležitá. Nedojde k možnému překladovému zkreslení. Ale je potřeba natolik znát jazyk, aby byl text pochopitelný.

6) Navštěvujete kulturní akce? Jaké?

Častou odpovědí byla návštěva divadla, koncertu, výstavy, kina.

7) Pořádá knihovna v místě školy nějaké akce pro děti?

Z dvaceti dotazovaných učitelů je jich devět z venkova. Šest učitelů z jedné z vesnických škol nikdy nebylo na žádné akci pořádané knihovnou. Je to „bída“, protože druzí dva učitelé (také z vesnické školy) se účastní se svými žáky alespoň akcí ve městě, protože na vesnici se knihovny neangažují do takové míry.

Ano, pravidelně	11
Ne, nepořádá a ani jsme na žádné akci nebyli	6 (vesnice)
Účastníme se akcí v jiném městě	2 (vesnice)
Nevím o tom	1

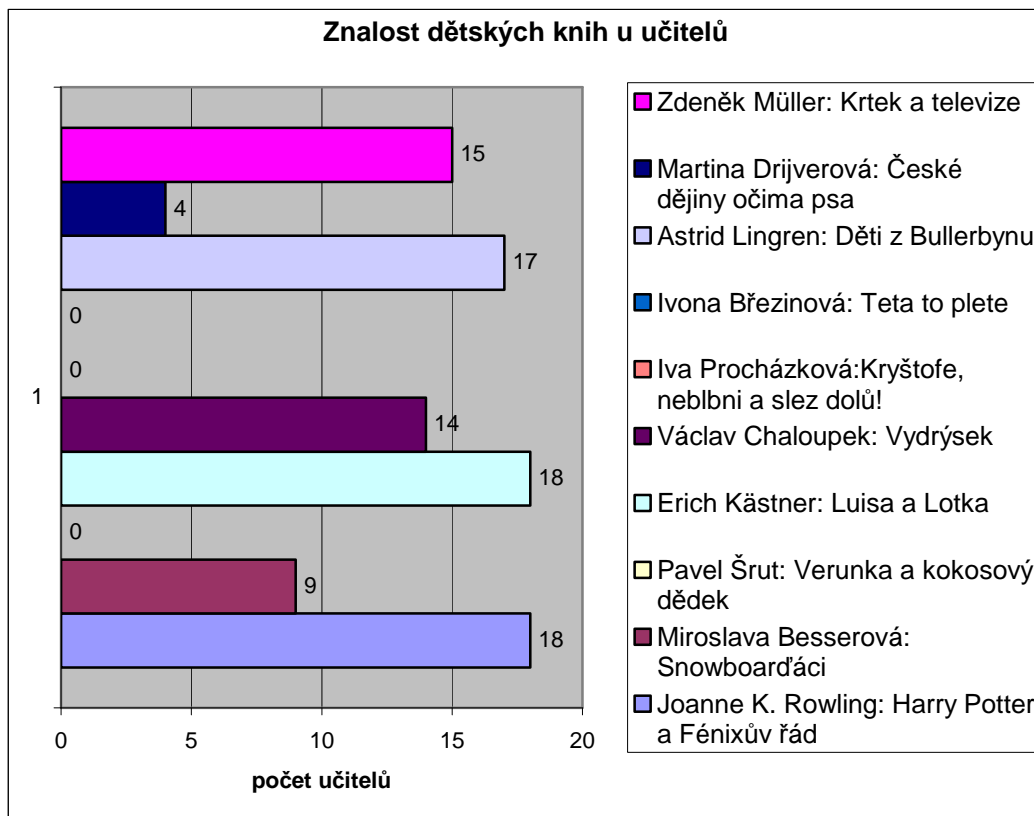
8) Dělíte čas při hodině čtení na aktivity před čtením, při čtení a po čtení?

Zde byly kladné odpovědi téměř vyrovnané. Učitelé odpovídali buď že dělí aktivity vždy, nebo že dělí, ale ne vždy. V první a druhé třídě byly odpovědi 100% kladné. Je to tím, že pro mladší žáky se snadněji vymýšlí aktivity a žáci je realizují s velkým nadšením. U starších žáků je již obtížnější vymyslet aktivity, které by udržely jejich pozornost a bavily je.

Ano, vždy	12
Ano, ale ne vždy	7
Moc ne	1
Vůbec ne	0

Počet učitelů, kteří znají výčet těchto knih (drželi knihu v ruce, byli seznámeni s obsahem knihy).

Joanne K. Rowling: Harry Potter a Fénixův řád	18
Miroslava Besserová: Snowboardáci	9
Pavel Šrut: Verunka a kokosový dědek	0
Erich Kästner: Luisa a Lotka	18
Václav Chaloupek: Vydrýsek	14
Iva Procházková: Kryštofe, neblbni a slez dolů!	0
Ivona Březinová: Teta to plete	0
Astrid Lingren: Děti z Bullerbynu	17
Martina Drijverová: České dějiny očima psa	4
Zdeněk Müller: Krtek a televize	15

Výsledky u otázky číslo 9 nejsou překvapivé. Vyučující znají pouze tituly, které „frčely“ v době před dvaceti lety. Je potřeba, aby byli informováni o knižních novinkách, protože jinak by ještě za dvacet let byly odpovědi stejné. Opět by označili knihy: Děti z Bullerbynu, Luisa a Lotka, Krtek a televize... a pak nějakou knihu, která by byla maximálně mediálně známá. A to jsem výběr do otázky číslo 9 provedla podle udělení ceny Suk, kde učitelé udělili cenu za přínos k rozvoji dětského čtenářství knihám: Teta to plete od Ivony Březinové, České dějiny očima psa od Martiny Drijverové a knize s názvem Kryštofe, neblbni a slez dolů od Ivy Procházkové. Myslela jsem, že zrovna tyto tituly zabodují a dotazovaní učitelé je budou znát. Ale číslo bylo nízké a učitelé se s těmito knihami nedostali do bližšího kontaktu.

Podle záznamů zapsaných v kronice knihovny jsem vypožadovala, že tak dvakrát do roka se v knihovně koná čtení žáků prvních nebo druhých tříd. Čte ale jeden po druhém a myslím, že v tom není řád a panuje trochu chaos. Místo

takovéhoto čtení bych v knihovně přímo zrealizovala hodinu čtení (návrh na hodinu čtení je v příloze č. 18) nebo i dvě hodiny, se zapojením různých aktivit, skupinových prací...atd. Aby to samotné čtení nebylo stereotypní, připravila bych ho pro děti zajímavější a pestřejší. Ono totiž může u dětí vzbuzovat odpor to, když sedí v knihovně vedle sebe v řadě jak slepičky a jeden po druhém čtou. A tak byly hodiny čtení realizovány doposavad.

7. ZÁVĚRY Z MÉHO VÝZKUMU A DOPORUČENÍ

Městská knihovna v Novém Bydžově vychází vstříc všem školám. Knihovna nabízí široký repertoár aktivit. Výtvarnými činnostmi počínaje, přes společné čtení, akce směřované k nějakému tématu až besedami se spisovateli konče.

Knihovnice v tomto nezhálí a velmi se snaží o zpříjemnění volného času dětí. Jde jim také o udržení hezkého vztahu dětí ke knihám a literatuře. Také o to, aby děti nezapomínaly, že ve městě je knihovna. Aby věděly, že v knihovně se neodehrávají pouze akce, ale že je zde i možnost internetu, že zde mohou získat odbornou radu a mohou si vypůjčit knihy.

Je pár věcí, které bych na knihovně změnila. Co se interiéru týče – chybí například nápojový automat, který by mohl pobyt v knihovně zpříjemnit. Další věcí, kterou chci zmínit, je to, že knihovna je přístupná pouze registrovaným čtenářům. Já bych zpřístupnila knihovnu i některým neregistrovaným dětem, které by si vyplnily čekání na autobus pobytem v knihovně. Mohl by tam být pro ně připravený koutek s časopisy nebo koutek, kde by si napsaly domácí úkoly.

Z mého výzkumu je patrné, že i v dnešní době je kolem nás velké množství čtenářů knih. Očekávala jsem situaci daleko horší. Vzhledem k tomu, že děti mají rozsáhlejší výběr aktivit trávení volného času, než tomu bylo dříve. Zájem dětí o knihy mne mile překvapil.

Děti většinou odpovídaly, že je četba moc baví. Nejčastějším typem četby jak u dívek, tak i u chlapců je dobrodružná literatura a literatura o zvířatech. Starším dětem (9 – 11 let) rodiče knihy nečtou. Rodiče by občas měli dětem předčítat, aby děti mohly vnímat i vztah RODIČ x KNIHA. To není na škodu. I mně v mých 25 letech jednou za čas mamka něco přečte. Děti z města obvykle navštěvují akce pořádané knihovnou na rozdíl od dětí z vesnice. Bohužel to je chyba učitelů, protože o akcích knihovny se ví díky letákům. Je na samotných učitelích, zda s dětmi zavítají na akci do nedalekého Nového Bydžova. Z jedné „málotřídky“ navštěvují knihovnu v Novém Bydžově často, ale bohužel druhá vesnická škola, na které proběhlo vyplnění dotazníků, se do akcí a činností

nezapojuje vůbec. Chyba knihovny to rozhodně není. Knihovnice avizují připravované akce s časovou rezervou a informování jsou všichni učitelé. Je to záhada – možná špatné dopravní podmínky. Od školy ve Smidarech to je daleko k vlakovému nádraží, ale i to by se dalo překonat a přijít na jiné řešení. Spíše se domnívám, že problém tkví v pohodlnosti učitelů.

Rodiče čtou nejvíce knihy, dále na druhém pořadí se objevilo čtení SMS zpráv, procentuálně na 3. místě skončilo čtení časopisů a nejméně čtou informace z Internetu.

Spolupráce knihovny se školami je na jedničku. Totéž se ale nedá říct o spolupráci škol s knihovnou. Postoj školy je v tomto směru velmi pasivní. Škola by měla spolupracovat daleko více. Nejenom se účastnit, ale také přispívat svými nápady a návrhy. Například některé činnosti by se mohly připravit ve škole a pokračování by se odehrálo v knihovně. Mám dojem, že učitelé nejsou dostatečně informováni o knižních novinkách. Návštěvy knihovny spojené s prohlídkou nově vydaných knih nejsou tak časté, jak by mohly být. Dobrý nápad je jistě to, že by si učitelé vyžádali posílání knižních novinek. Výborné by bylo i zrealizovat hodinu čtení přímo v knihovně. Nemyslím tím pouhé bezduché předčítání, ale i aktivity a využití mezipředmětových vztahů. Můj návrh na přípravu hodiny čtení je uveden v příloze č. 18

Další věc, která mi chybí v činnostech knihovny, je poslech nahrávek. Knihovna disponuje nahrávkami, ale padá na ně prach. Poslechnou-li si děti přednes poezie hlasem samotného autora, je to už samo o sobě motivující a vzrušující. Tato činnost by mohla být prvotním základem pro alespoň částečný rozkvet četby dětské poezie. Čtení poezie upadá a děti neláká tolik, jak tomu bylo dřív. Přitom poezie pro malé děti je většinou humorná (např. Jiří Žáček) a dospívající by se mohli „chytit na udičku“ na téma milostná poezie a také humor v poezii. Aktivity jsou ale velmi pestré.

8. Použitá literatura:

CEJPEK, Jiří Prof. PhDr.; ČINČERA, Jan; HLAVÁČEK, Ivan; KNEIDL, Pravoslav: Dějiny knihoven a knihovnictví. Karolinum. Praha, 2002. ISBN: 80-246-0323-3

CHALOUPKA, Otakar; VORÁČEK, Jaroslav: Kontury české literatury pro děti a mládež (od začátků 19. století po současnost.) Albatros. Praha, 1984.

KRONIKA Městské knihovny v Novém Bydžově

LADA, Josef: Mikeš. Albatros. Praha, 1985

PROKOP, Jaroslav: Nový Bydžov v proměnách staletí. Městský úřad v Novém Bydžově, 2005. ISBN: 80-239-6020-2

Použité internetové adresy:

<http://www.adolfdudek.cz>

<http://www.citarny.cz>

<http://www.egypt.obrazem.cz>

<http://www.hike.akpu118.lib.vutbr.cz>

<http://www.ivonabrezinova.cz>

<http://www.jirizacek.cz>

<http://www.novybydzov.cz>

<http://www.novybydzov.cz/knihovna/>

<http://www.revprirody.cz>

<http://www.ucitelskenoviny.cz>

9. Přílohy:

Příloha č. 1 – Alexandrijská knihovna (exteriéry a interiéry)

Příloha č. 2 – Historické památky v Novém Bydžově (Jiráskovo divadlo, Kostel sv. Jakuba, Radnice, Spořitelna a muzeum)

Příloha č. 3 – Interiéry Městské knihovny v Novém Bydžově, Letní čítárna

Příloha č. 4 – Pasování spisovatelky Markéty Zinnerové a Jitky Molavcové, autogramiáda Jiřího Žáčka, e-mail od pana Jiřího Žáčka, foto Dagmar Havlové, Maketa pohádkového hradu, Noc Hanse Christiana Andersena rok 2002, Výstava knih – objekty, fotografie z Čarodějnic, fotografie z akce Dinosauři

Příloha č. 5 – Vodnické pohádky, Karlín plný andělů, Žlutí sloni

Příloha č. 6 – Foto z autogramiády Ivony Březinové, e-mail od Ivony Březinové, akce Žabiny

Příloha č. 7 – Noc s Andersenem 2004

Příloha č. 8 – Vyhlášení Suk 2003

Příloha č. 9 – Pasování prvňáčků

Příloha č. 10 – Foto z akce Koniny

Příloha č. 11 – Leták Čertovo kopýtko

Příloha č. 12 – foto Evy Hruškové

Příloha č. 13 – Sazení Andersenova pohádkovníku

Příloha č. 14 – Fotografie z vystoupení Adolfa Dudka, vyjádření Adolfa Dudka k úrovni čtení u dětí, věnování od Adolfa Dudka

Příloha č. 15 – Vzor vyplněného dotazníku pro děti

Příloha č. 16 – Co píší děti o čtení

Příloha č. 17 – fotografie Základní školy Klicperovy a Karlovy

Příloha č. 18 – Příprava na hodinu čtení (jak bych ji zrealizovala já sama v knihovně.)

Příloha č. 19 – Vzor vyplněného dotazníku pro učitele

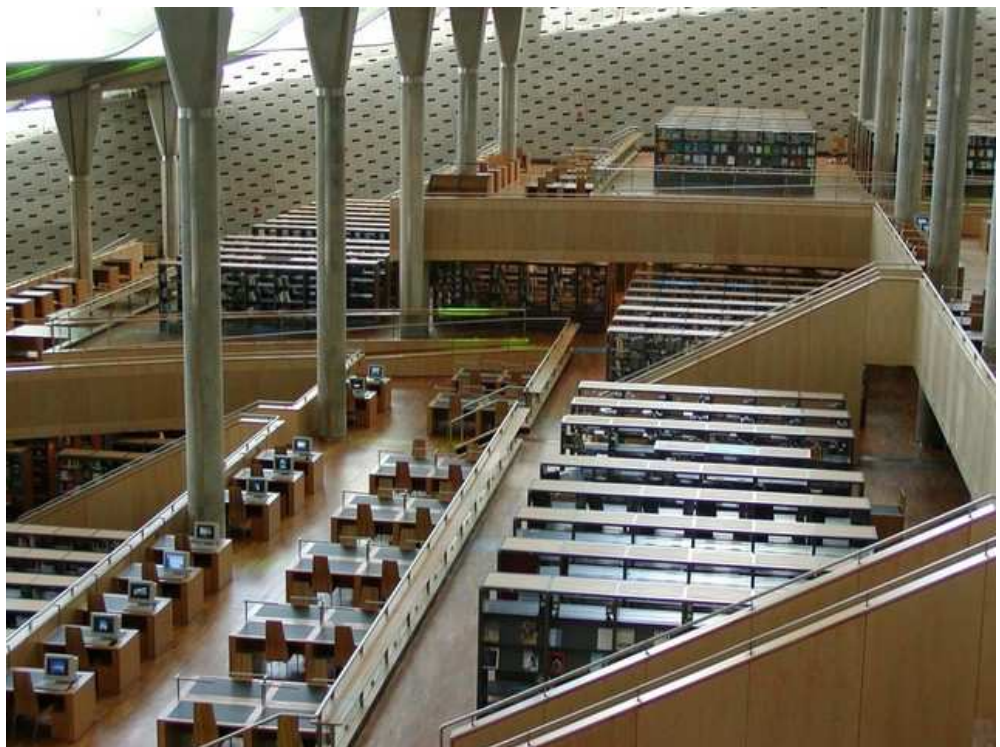
Příloha č. 20 – Vzor vyplněného dotazníku pro knihovnice

Příloha č. 1

ALEXANDRIJSKÁ KNIHOVNA (exteriéry)

ALEXANDRIJSKÁ KNIHOVNA (interiér)

Příloha č. 2

Jiráskovo divadlo

Kostel sv. Jakuba

Radnice

Spořitelna a muzeum

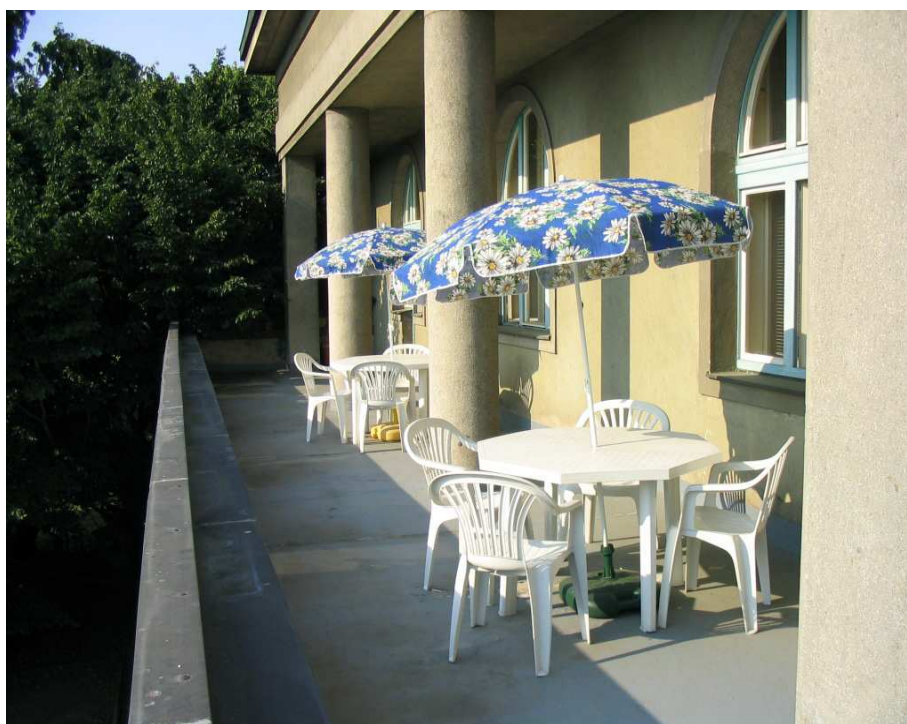
Příloha č. 3
Interiéry knihovny (dětské oddělení)

Knihovna

Letní čítárna

Příloha č. 4
Pasování spisovatelky Markéty Zinnerové

Pasování herečky Jitky Molavcové

Autogramiáda Jiřího Žáčka

AT ŽIJE NOVÝ BYDŽOU,
ZVLÁŠTĚ KNIHOVNA!

Jiří Žáček

24. 4. 2001

Mily pane Zacku,

mam rocni holcicku Linusku a spolecne si cteme Vase basnicky. Ta kniha na fotce je uz z dob meho detstvi.

Mne se libi Vase versiky mooc, Linuska je na to sice jeste mala, ale chci ji vest ke cteni a k lasce ke kniham uz od malinka.

Kdybych alespon ja z pulky dokazala, takova kouzla se sluvky, co Vy....

No, ale proc Vam pisi. Dokoncuji diplomovou praci na tema Uroven cteni u deti na 1. stupni ZS a moc jsem

Vas chtela poprosit, zda byste mi neodpovedel treba jen na 1 nebo 2 otazky. Nechci Vas zatezovat, ale

bylo by to jiste zpestreni me diplomky a nazor odbornika.

Pisu hlavne o spolupraci novobydzovske knihovny se skolami a podle kroniky, kterou vede pani reditelka

knihovny, jste k nam do mestecka zavital uz nekolikrat...

Zajimal by me jen Vas nazor na uroven cteni u deti, jestli deti v dnesni dobe ctou, zda se knihovny snazi

o jejich dalsi ctenarsky rozvoj, jaky zanr je detem ve veku 6-11 let nejblizsi, jestli rodice detem ctou a jdou jim spravnym

prikladem. To jsem vycetla jen par takovych bodu - orientacnich... Pokud se rozhodnete mi odepsat, budu

stastna jak bleska. Stacilo by mi i kratke vyjadreni.

A jeste jen tak mimochodem.....

"JE TO VELKA TROUFALOST

POZADAT VAS O VENOVANI?

JEN PAR SLUVEK PRO RADOST,

PRO STESTI PRI OBHAJOVANI".... me diplomove prace.

Napr.: "Eve hodne stesti pri obhajobe diplomky... ?" Nebo: "Pozor Evi, > neupadni! Zvladni diplomku levou zadni:-)"

Dekuji moc za cas, který jste venoval precteni e-mailu. Moc Vam fandim a preju furu napadu pri Vasich dalsich tvurcich cinnostech.

S pozdravem

Eva Mrzenova z Noveho Bydzova

Od: jirihugozacek@seznam.cz

Komu: <ef.m@centrum.cz>

> Datum: 19.03.2006 09:49

> Předmět: Re: pozdraveni

Milá paní Evo, téma Vaší diplomky je zajímavé, aspoň pro nás psavce, ale mé odpovědi Vám moc platné nebudou, mám sice dvě vnučky, ale jinak o dnešních dětech nevím zdaleka tolik jako učitelky nebo knihovnice.

Jezdíval jsem sice na besedy se školáky do škol a knihoven, ale o tenhle užitečný kontakt jsem přišel, když mi před rokem při operaci rakoviny hrtanu ufikli hlasivky. Takže se spíš domnívám než vím, že děti čtou méně než generace mých dětí, nemluvě o generaci mé. My jsme neznali nejen

počítače a video, ale vlastně ani televizi, takže jsme každý týden naklusali do knihovny a odtáhli si domů plnou tašku knížek. Přelouskat za týden 5 až 10 knížek nebyl takový problém, pokud to nebyly tlustospisy. Samozřejmě čtou především děti z rodin, kde čtou rodiče; příklad pozitivní deviace je základní. Jsou lidé, kteří si myslí a tvrdí, že čtení knížek není nutné, že daleko důležitějším nosičem informací je dnes film, televize, počítač, ale podle dlouhodobého a rozsáhlého výzkumu amerických psychologů a sociologů knihu nemůže nahradit ani film, ani televize, ani počítač. Pro osobnostní růst, socializaci dětí, jejich vyjadřovací schopnosti i úroveň myšlení je kniha nenahraditelná. Proto také za prezidenta Clintona v USA vyhlásili celostátní kampaň "Čteme s dětmi", a protože Američané jsou velmi loajální občané, stalo se prý čtení a zpívání rodičů s dětmi vlasteneckou povinností. Stejnou péči věnovalo čtenářství dětí i americké školství, protože USA nehodlají mít horší školství než to nejlepší na světě. Jak ta kampaň pokračuje dnes, nevím, nicméně důležitý je resultát vědeckých týmů, který, když ho přeložíme do jaderné lidové mluvy, zní: Kdo nečte, je vůl. A to platí, ať už čtenářské kampaně dopadnou tak nebo naopak. Přání k obhajově: "Nehleď vpravo ani vlevo, však to hravě zvládneš, Evo!" Palec Vám drží Jiří Žáček. P.S. Máte moc hezkou dcerušku, za to, že s ní čtete Žáčka, Vás chválím!

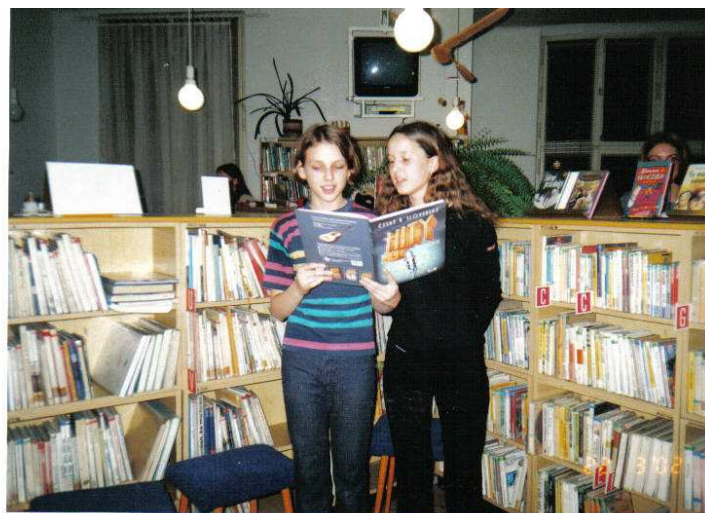
Dagmar Havlová na akci „Kde končí svět“

Maketa pohádkového hradu

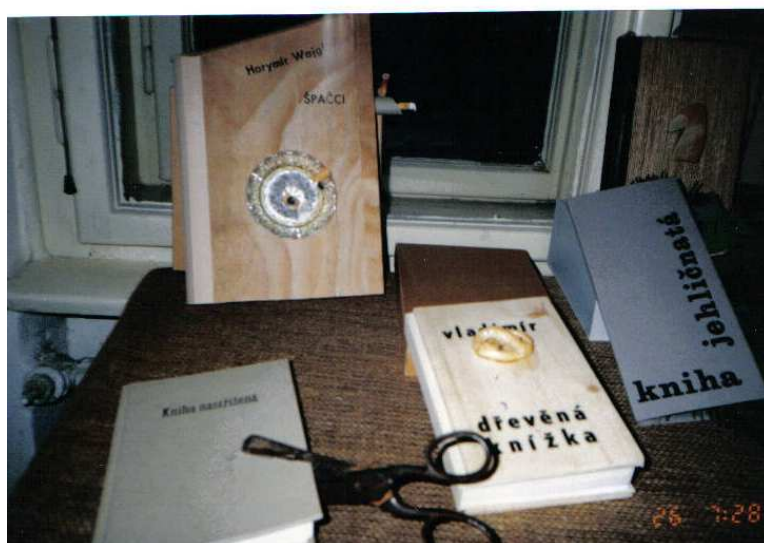
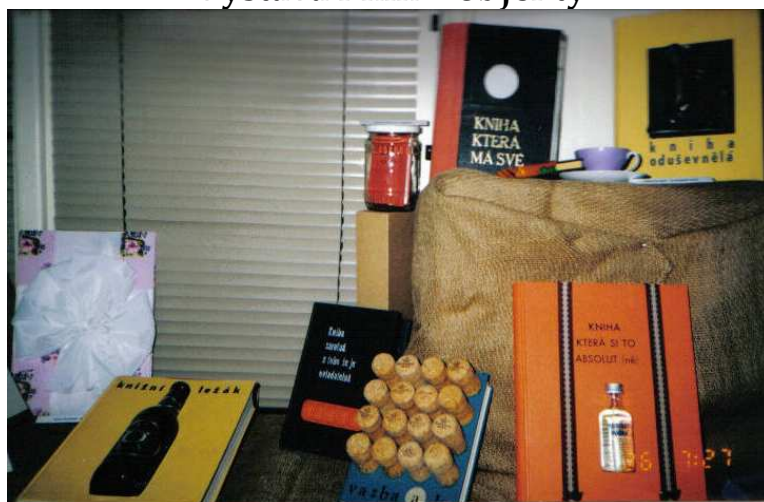
Noc Hanse Christiana Andersena rok 2002

Noc Hanse Christiana Andersena

Výstava knih – objekty

Čarodějnice

Svět dinosaurů

Povídám o dinosaurech
čtení dinosaurů pohádek

Příloha č. 5
Vodnické pohádky

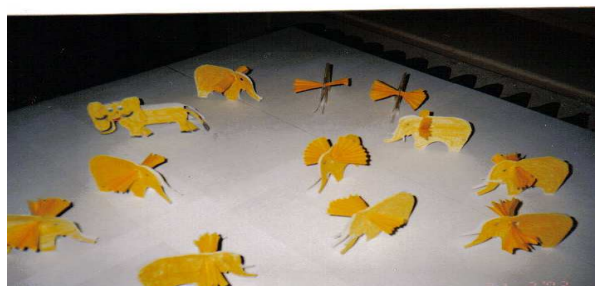
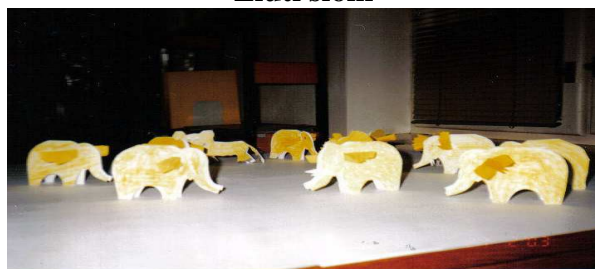

malování vodníků

Karlín plný andělů

Žlutí sloni

Příloha č. 6
Autogramiáda Ivony Březinové

Všem čtenářům knihovny v Novém Bydčově
přeje hodně čtenářských zážitků, a chvíl plných
fantazie

Ivona Březinová

P.S. Ať se s problémy, které přináší současný svět,
setkáte raději na stránkách knih než byste
je museli zažít na své kůži.

> ef.m@centrum.cz napsal(a):

> >Mila pani Brezinova,

> >moc Vam fandim... i presteze mi je uz 25 let, tak jeste pred
> >rokem jsem si precetla trilogii Holek na voditku (v ramci me
> >seminarni prace:-).
> >Ale proc Vam vlastne pisu...? Dokoncuji diplomovou praci na tema >Uroven
> >cteni u deti na 1. stupni ZS a moc jsem Vas chtela poprosit, >zda byste mi
> >neodpovedela treba jen na 1 nebo 2 otazky. Nechci
> >Vas zatezovat, ale bylo by to jiste zpestreni me diplomky a nazor
> >odbornika... Pisu hlavne o spolupraci novobydzovske knihovny
> >se skolami a podle kroniky, kterou vede pani reditelka, jste k nam
> >do mestecka zavitala uz nekolikrat...
> >Zajimal by me jen Vas nazor na uroven cteni u deti, jestli deti v dnesni
> >dobe ctou, zda se knihovny snazi o jejich dalsi ctenarsky rozvoj, jaky
> >zahr je detem ve veku 6-11 let nejblizsi, jestli rodice detem ctou a jdou
> >jim spravnym prikladem. To jsem vycetla jen par takovych bodu -
> >orientacnich...
> >Pokud se rozhodnete mi odepsat, budu stastna jako bleska:-)
> >Stacilo by mi i kratke vyjadreni.
> >Dekuji moc za cas, který jste venovala precteni e-mailu. Mejte se moc
> >hezky a preji Vam furu napadu pri Vasich dalsich tvurcich cinnostech.

> >S pozdravem

➤ Eva Mrzenova z Noveho Bydzova

> Od: info@ivonabrezinova.cz

> Komu: ef.m@centrum.cz

> CC:

> Datum: 19.03.2006 22:06

> Předmět: Re: pozdraveni

Dobrý den Evo,

pokusím se Vám odpovědět hned, ale předem říkám, že to jsou otázky spíš pro odborné pracovníky. Existuje řada výzkumů, která se touto problematikou přímo zabývá. V příloze Vám posílám tři články, které mám uložené v počítači, jsou to (zvláště ten můj - Co děláme pro to...) spíš zamyšlení a výčet aktivit, které se v této oblasti dělají. Všechny tři články byly publikovány na internetu, na stránkách Čítáren, kde toho asi najdete mnohem víc.

<http://www.citarny@web2u.cz>.

HTTP: www.citarny@web2u.cz.>

Úroveň čtení u dnešních dětí je velmi rozdílná. Některé jsou myšlenkově i technicky (ve smyslu techniky čtení) mnohem vyspělejší než jejich dřívější vrstevníci. Na druhou stranu je mnoho dětí, které čtení nebaví, protože je pro ně příliš náročné. Zkratkovitost televizních zpracování příběhů, které přinášejí už hotové pocity a vjemy, jim připadá pohodlnější. Rychlé

prostředí typické pro film jim pak nedovolují, aby jejich pozornost vydržela čtení delších významových celků. Takové děti pak sahají většinou ke komiksu. Ale i to je cesta ke knize. O něco smířlivější soupeř knihy než televize je podle mého názoru počítač. Tam děti musí prokázat aspoň nějakou schopnost číst a aktivně pracovat s informacemi (pokud zrovna nehrají bezduché střílečky).

Na besedách se však stále setkávám s množstvím dětí, které navzdory všem hrzivým prognózám čtou, a čtou rády.

Knihovny na tom mají obrovský podíl. Naprostá většina akcí na podporu čtenářství vychází právě z jejich iniciativy. Knihovnice se snaží přivést do svého království už ty nejmenší a formou exkurzí seznamují celé třídní kolektivy s prostředím knihovny, kam by mnohé z dětí nevkočily.

Jaké jsou nejoblíbenější žánry čtenářů ve věku 6 - 11 let? To je opět rozdílné. Na začátku to jsou pohádky a příběhy s dětským i zvířecím hrdinou, pokračují příběhy s tajemstvím, plné dobrodružství, dnes hlavně dominuje žánr fantasy. Ke konci tohoto věkového intervalu už podle mě dochází k určité diferenciaci podle pohlaví. Jedenáctileté dívky už sahají po prózách s dívčí hrdinkou a chlapci se více orientují na literaturu faktu, encyklopedie nejrůznějšího zaměření. Ale to by Vám všechno v knihovně řekli lépe, já vlastně jen odhaduji.

Zda rodiče čtou? Ano, myslím, že celá řada dospělých stále má četbu jako potřebu, která je uspokojuje. A tento příklad přenáší na děti. Horší už je to možná s předčítáním dětem. Času je málo a večery bývají uspěchané. Navíc se domnívám, že dětem se přestává číst příliš brzy. Čteme před spaním pohádky předškolákům, ale sotva se chopí slabikáře, odkážeme je, aby si už četli sami, což je může odradit právě pro obtížnost ještě nepříliš zvládnuté techniky čtení. Proto také tolik záleží na tom, jakou knihu začínajícímu čtenářovi vybereme. Můžeme ho tím pto čtení navždy získat. Ale také navždy ztratit.

Pokud budete mít ještě nějaký dotaz, napište. Přeji hezký večer.

Ivona Bř.

<http://www.ivonabrezinova.cz>

Příprava na Žabiny

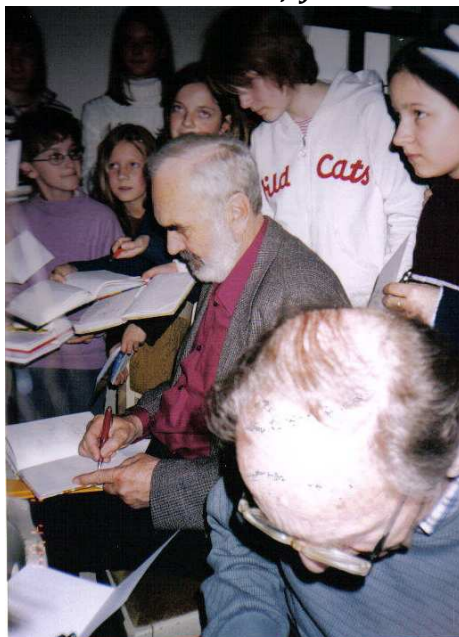
Příloha č. 7
Noc s Andersenem 2004

Přišel i Harry Potter

Příloha č. 8
Vyhlášení Suk 2003
Podpisové akce Zdeňka Svěráka, Jiřího Žáčka a Pavla Šruta

10. Zdeněk Svěrák

Příloha č. 9

Leták

Městská knihovna v Novém Bydžově

POPRVÉ VE ŠKOLE POPRVÉ V KNIHOVNĚ

1. září 2004

Pasování prvňáčků

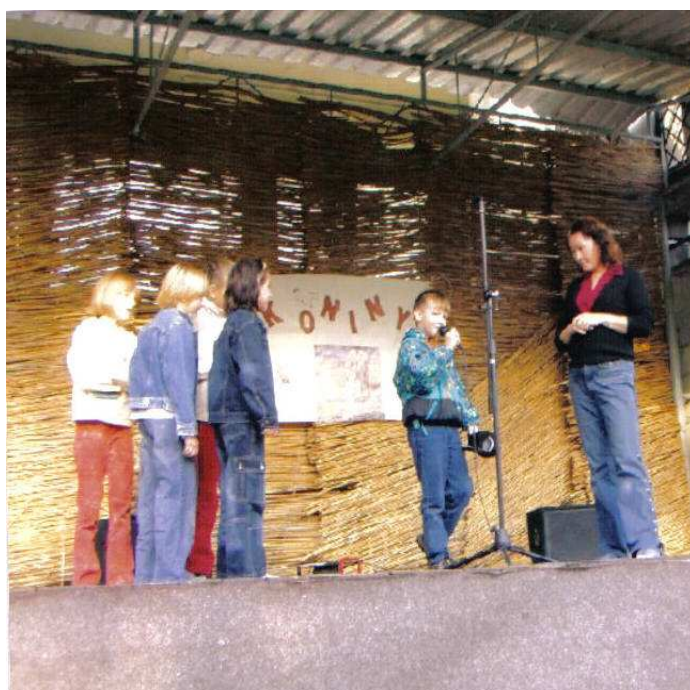
Milá ... , za Tvou odvahu usednout do školní lavice a začít se učit číst, Tě tímto mečem pasuji na rytíře knih a přede všemi Tě prohlašuji za čtenáře knihovny. Necht' je Ti kniha milým společníkem a moudrým rádčem a Ty buď jejím dobrým čtenářem a věrným ochráncem. Slibuješ?

Mezi dětmi z novobydžovské ZŠ Karla IV. zavítal patron školy Karel IV., alias Karel Budešinský (snímek vlevo). Prvňáčky obou bydžovských základních škol čekalo také pasování na čtenáře, které rukou rytířky Šárky Brochové absolvovala i Barunka Nečasová ze ZŠ Klíperova. Foto: František Hlebiček

Příloha č. 10

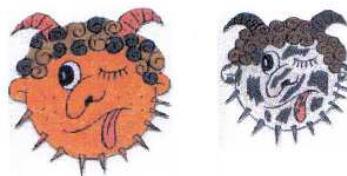
AKCE KONINY

Příloha č. 11
Leták Čertovo kopýtko

**Městská knihovna v Novém Bydžově
vyhlašuje literární a výtvarnou soutěž**

ČERTOVO KOPÝTKO

**aneb
píšeme a malujeme pohádky čertíkům na dobrou
noc**

**Uzávěrka soutěže je na sv. Mikuláše 6. prosince
2004**

**Literární a výtvarná díla můžete předat osobně
v knihovně, nebo je poslat na E-mail:
knihovna.n.bydzov@centrum.cz**

**Slavnostní vyhlášení výsledků soutěže se bude konat
v lednu 2005**

**Touto soutěží se připojujeme k Městské knihovně
v Jičíně, která ji vyhlašuje pod záštitou Jaromíra
Štětiny**

**Soutěž se koná v rámci projektu Klubu dětských
knihoven SKIP Kde končí svět 2004-2005**

Vyhodnocení Čertova kopýtko

Výstava Čertova kopýtka

Výroba masopustních masek

Příloha č. 12
Eva Hrušková

Příloha č. 13

Sázení pohádkovníku

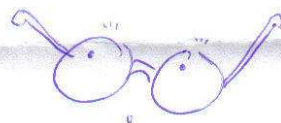

Příloha č. 14
Adolf Dudek

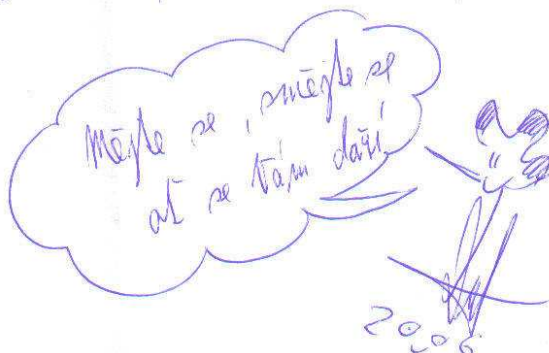

O D P O V Ě D I

- ad 1) Úroveň čtení je všeobecně horší.
Důvodem jsou „větší“ možnosti trávení volného času dětí, které paradoxně úroveň čtení snižují - chat na netu, psaní SMS, působení reklam, videoclipy způsob života. Samozřejmě se najde stále skupina, která čte hodně ale na % je to tak 15 % dětí oproti době před 20 lety :) kdy to bylo tak 60%. Čerpání informací se soustřeďuje na net a číst bohužel není v módě u dětí.
- ad 2) Příroda, příroda, příroda + děti s jejich chováním a způsobem pohledu na svět.

- ad 3) Při ilustrování knih ne-
jenom vím, že kdy s i v „pravěku“
dělal vystoupení pro děti, která jsou i mojí náplní práce a často jsem s jeho vystupováním srovnáván.
Skromně doufám, že obstojím.

HO DNE ŠTĚSTÍ PŘI
O B H A J O B Ě
DIPLOMKY

ADOLF

U
V
E
K

2 0 0 6

ILUSTRÁTOR DĚTSKÝCH KNIH

Příloha č. 15

Vyplněný dotazník pro děti

Dotazník 2. třída a výše 2. B.

1) Do jaké chodíš třídy? 2. B.

2) Jsem

- ☒ Divka
☐ Chlapec

3) Jak tě baví čtení?

- ☐ Moc
☒ Docela
☐ Moc ne
☐ Vůbec ne

4) Jaký typ četby máš nejraději?

- ☐ Dobrodružnou
☐ Fantasy
☒ Pohádky
☐ Divčí
☐ O dětech
☐ O historii
☒ O zvířátkách

5) Kde si půjčuješ knihy?

- ☐ V knihovně
☐ V domácí knihovně
☒ Ve škole
☐ Nikde

6) Navštěvuješ knihovnu pravidelně?

- ☐ Ano
☒ Ne

7) Jaká kniha se ti zatím nejvíce líbila? Název: Já, Barryk

8) Jsi spokojen se službami knihovny?

- ☐ Ano
☒ Ne (pokud ne, co by jsi změnil/la?) aby to bylo

9) Čtou ti rodiče někdy knihy?

- ☒ Ano
☐ Ne
☐ Čtu si sám/sama
☐ Nečtou mi rodiče a ani já moc nečtu

10) Jak často vidíš číst své rodiče?

- ☐ Denně
☐ 1 – 2krát týdně
☐ 1 – 2krát měsíčně
☒ vůbec ne

11) Byl/byla jsi někdy na nějaké akci pořádané knihovnou?

- ☒ Ano (co to bylo za akci?) kurzování měsíce internetu

☐ Ne

12) Viděl/a jsi někdy číst své rodiče? (co četli?) je možnost více odpovědí

- ☐ Kniha
☐ Časopis
☐ Sms
☐ Něco z internetu

13) Kdybys měl/měla na výběr z těchto činností očíslov činnosti známkami podle toho jaké činnosti máš nejraději. Zámky od 1 do 5

- ☐ Hra na hudební nástroj 3
☐ Sledování televize 5
☐ Četba 1
☐ Sport (fotbal, kolo, bruslení, hokej, tancování...) 2
☐ Povídání si s rodiči 4

Já čtu rád poštichu. Čtl jsem Klapzubovu šedoučku z
maděním, protože rád hraji fotbal.

Čtu proto musím
napisat neberač

Před spaním rád
čtu

Čtu máš na Internetu
z správi

Čtu nejraději poštichu. Knihu si vybírám
podle toho, co je napsáno o obsahu ze
sadní strany. Kniha je zajímavá činnost.

Nejraději čtu knihy po rodičích, protože je
bezvadné vědět že už je někdo předemnou
čtl. Čtu ráda a čtu hodně. Mám snem je,
že si jednou přečtu knihu od mé o 3 roky
starší sestry, která už teď píše nádherné
pohádky. Čtení je prostě zábava!

Čtu si moc ráda nejraději polichu / o duchu.
Znovna čtu knížku Lepod komi. Nejkrásnější při-
běhy o komích.

Vě štěstě čteme Fordu mravenec.

Čtu si moc ráda!

Le štěstě knize budu číst Lucie postach ulice.
Já už jí mám rozčtenou ale musíme číst postupně.

Příloha č. 17
Základní škola Klicperova

Základní škola Karlova

Příloha č. 18

Zde uvádím přípravu na hodinu čtení jak bych ji zrealizovala já sama:

Hodina čtení by byla propojena se čtením kapitoly z knihy O kocourkovi Mikešovi. Vybrala jsem právě tuto knihu k přípravě na hodinu, protože z průzkumu, který jsem vyhodnotila, vyplynulo, že děti ve věku od šesti do osmi let mají nejraději příběhy o zvířatech. I z tohoto důvodu jsem zvolila za čtení kocoura Mikeše.

Je to příprava určena pro jednu třídu, tzn. kolem 20 žáků. Vzhledem k tomu, že text je určený spíše pro starší žáky vzhledem k rozsáhlosti, tak se příprava bude týkat žáků 4. tříd.

Židličky bych rozmístila tak, aby seděli ve třech řadách.

Úvod:

- 1) Pro rozmluvení zvolím jazykolamy, zde je výčet těch co bych použila:

Strč prst skrz krk

Pošťák to je rošťák

V Litomyšli našli mašli

Kotě hbitě motá nitě

Vrba vrbě drbe hrb

Nebud' labuť

Popokatepetl

Zaječata, zalezte zase za zatáčku

Každý jazykolam by děti pětkrát zopakovali a všichni najednou.

A) Fáze před čtením

Povídání si s dětmi. Zeptat se, kdo z nich má doma kocourka nebo kočičku. Jaké má zvířátko jméno. Aby se zapojily do debaty i děti, které doma kočku ani kocoura nemají, tak těch bych se zeptala jaké jméno by se jim pro kočičku líbilo. Ptala bych se jich, co kočičky jedí, jak jsou zabarvené...atd.

B) Fáze při čtení

Nejdříve by začala číst kapitolu paní učitelka. Dále by pokračovala jedna z knihovnic a poté by začaly číst děti. Každý jednu větu z kapitoly O kocourkovi, který mluvil. Text by děti měly nakopírovaný.

Ukázka odstavce z textu, se kterým by po přečtení pracovaly:

„Bylo to v zimě a Mikeš přišel někdy z lovu celý promrzlý. Zvlášť pacičky ho zábly. Proto uvítal boty s velikým jásotem. Ale dlouho to trvalo, nežli se v nich naučil chodit. Často se převalil do sněhu, protože ho Pepík učil chodit po dvou zadních nohách, ale on se tomu jenom smál. Ani přední pacičky ho nezábly, neboť mu Pepík pořídil také rukavice. Takové klukovské s jedním palcem. To se potom vesele spolu brouzdali po dvorku sněhem, stavěli sněhuláky a sáňkovali. A měly byste vidět to překvapení ostatních dětí, když Pepík Mikeše přivedl na klouzačku! Měli sice někteří hoši doma ochočené veverky, špačky, zajíčky a ježky, ale to nebylo celkem nic zvláštního. A tu najednou přijde na Jedličkovu louž kluk a za ním se hrne po dvou černý kocourek, na předních pracičkách má teplé rukavice a dupe po ledě v botách jako starý!

Hned se ze všech stran sjížděli kluci na jedné brusli (na dvou neuměl žádný) a kamarádili se s Mikešem. Pepík Mikešovi říkal, jak se který hoch jmenuje, a prosil hochy, aby mu neubližovali, že je ještě malý kocourek. A teď si, milé děti, představte ten úžas všech dětí, když se Tonda Tondů zeptal po klukovském způsobu Mikeše: „Čí jsi, kocourku?“ a on hned kurážně odpověděl: „Já jsem Mikeš Ševců!“

Dále by následovala práce s textem. K vybraným slovům z textu by se děti snažily vypsát co nejvíce rýmů.

Celý = jmelí, smělý, včely, zelí...

Pacičky = botičky, čepičky, fajfčíčky, tlapičky, placičky, ručičky...

Rukavice = lavice, brokolice, makovice, vichřice...

Dále bych jim rozdala nový text, který by byl malinko pozměněný. Varovala bych děti, že v textu řádil zlý skřítek a místo některých slov jsou slova jiná, která zásadně mění význam. Tam kde objeví chybu, je nutné aby špatné slovo podtrhly a nad ně napsaly to správné slovo, které si pamatují z předchozího čtení. Samozřejmě, že ty předchozí („správné“) texty by už u sebe neměly.

Nový (změněný) text:

„Bylo to na jaře a Kokeš přišel někdy z lovu celý uhoněný. Zvlášť pacičky ho šimraly. Proto uvítal střevíčky s velikým jásotem. Ale dlouho to trvalo, nežli se v nich naučil chodit. Často se převalil do sněhu, protože ho Pepík učil chodit po dvou zadních

nohách, ale on tomu jenom řehťal. Ani přední pacičky ho nezábly, neboť mu Pepík pořídil také návleky. Takové klukovské s jedním ukazováčkem. To se potom vesele spolu brouzdali po dvorku sněhem, stavěli hrady a sáňkovali. A měly byste vidět to překvapení ostatních dětí, když čuník Mikeše přivedl na klouzačku! Měli sice někteří hoši doma ochočené mravence, špačky, zajíčky a ježky, ale to nebylo celkem nic zvláštního. A tu najednou přijde na Jedličkovo kluziště kluk a za ním se hrne po dvou černý kocourek, na předních pracičkách má teplé klobásky a dupe po ledě v botách jako starý!

Hned se ze všech stran sjížděli kluci na jedné lyži (na dvou neuměl žádný) a kamarádili se s Mikešem. Pepík Mikešovi říkal, jak se který hoch jmenuje, a prosil hochy, aby mu neubližovali, že je ještě malá kočička. A teď si milé děti, představte ten překvapení všech dětí, když se Tonda Tondů zeptal po klukovském způsobu Mikeše: „Čí jsi, kocourku?“ a on hned kurážně odpověděl: „Já jsem Mikeš Stehno!“

C) Fáze po čtení

Na stěnu bych vyvěsila velký arch balicího papíru, na kterém by byl nakreslený kocourek. Dětem bych prozradila, že v kocourkovi jsou ukrytá písmenka A nebo a. Jejich úkolem by bylo najít je a na papíře obtáhnout zvýrazňovačem.

Pokud by zbyl čas měla bych pro děti ještě jeden úkol: Vyhledávání knih v regálech. Do klobouku bych dala ústřížky papíru, na kterém by byl vždy autor knihy a název knihy. Každé dítě by si vylosovalo svoji knihu z klobouku a tu se pak pokusilo najít.

Příloha č. 19

Vážený pane učiteli, vážená paní učitelko,

do rukou se Vám dostal výzkum, který se týká četby a úrovně čtení na školách. Jmenuji se Eva Mrzenová a jsem studentkou 5. ročníku Pedagogické fakulty Technické univerzity v Liberci. Mým úkolem je zpracovat diplomovou práci, která se týká spolupráce Novobydžovské knihovny se školami a cílem je zjistit, která škola lépe spolupracuje a mimo to i zjistit úroveň čtení na školách a také srovnání venkov x město.

Chtěla bych Vás ubezpečit, že veškeré údaje budou použity pouze pro účel zpracování mé diplomové práce.

1) Počet let Vaší pedagogické praxe

1

2) Je ve Vaší třídě umístěna knihovnička pro potřeby dětí?

- ☐ Ano (přejděte na ot. 2a)
☐ Ne (přejděte na ot. 2b)
☒ Máme školní knihovnu

2a) Kolik knih přibližně obsahuje? Jakého žánru?

2b) Berete to jako nedostatek?

- ☐ Ano
☐ Ne, neberu to jako nějaký zásadní problém *ne, nočník*

3) Za jakou třídu vyplňujete tento dotazník?

4) Vedete děti ke čtení?

- ☒ Ano (přejděte k ot. 4a)
☐ Ne (přejděte k ot. 5)

4a) Jakým způsobem? (možnost více odpovědí)

- ☒ Přinesu knížku, řekneme si o čem je zhruba děj, popovídáme si o autorovi, prohlédneme ilustrace
☐ Při hodinách čtení s dětmi opravdu čtu a nevyužívám předmět čtení k jiným činnostem např.: (kreslení, dodělávání nestihnuté látky z jiných předmětů)
☒ Jdu dětem vlastním příkladem (vidí mě číst, jsou seznámeni s tím, že navštěvuji knihovnu)
☐ Jiná alternativa *děti... rodiči... do školy... k dědovi... k dědečce... knížky - čteme si z nich knížky, odebíráme časopis "Sluníčko", navštěvujeme knihovnu*

5) Vy sám/sama čtete?

- ☒ Ano (přejděte k ot. 5a)
☐ Ne (přejděte k ot. 5b)

5a) Jaký žánr upřednostňujete? (možnost více odpovědí) přejděte k ot. 5b

- ☒ Román
☐ Fantastická literatura
☐ Detektivky
☒ Cestopisy
☐ Časopisy (noviny, komiksy...atd.)
☐ Cizojazyčná beletrie
☒ Poezie

5b) Navštěvujete některé kulturní akce? Jaké? *divadlo, kino, přednášky hl. o cestování, koncerty*

6) Jaká kniha je podle Vašeho názoru pro děti (ve věkovém rozmezí té Vaší třídy) favoritem? Váš tip?

v současně době... kniha... pohádky... čtení... kniha... kniha... kniha...

7) Které knihy pro děti z této nabídky znáte? (Drželi jste v ruce, četli jste..., jste seznámeni s obsahem knihy). Možnost více odpovědí.

- ☒ Joanne K. Rowling : Harry Potter a Fénixův řád
☐ Miroslava Besslerová: Snowboardáci
☐ Pavel Šrut: Verunka a kokosový dědek
☒ Erich Kästner: Luisa a Lotka
☒ Václav Chaloupek: Vydrýsek
☐ Iva Procházková: Kryštofe, neblbni a slez dolů!
☐ Ivona Březinová: Teta to plete
☒ Astrid Lingren: Děti z Bullerbynu
☐ Martina Drijverová: České dějiny očima psa
☒ Zdeněk Müller: Krtek a televize

8) Pořádá knihovna v místě školy nějaké akce pro děti?

- ☒ Ano pravidelně (přejděte k ot. 8a)
☐ Ne nepořádá a ani jsem na žádné s dětmi nebyl/a (přejděte k otázce 9)
☐ Účastníme se akcí v jiném městě (přejděte k ot. 8a)
☐ Nevím o tom

8a) Která akce Vás konkrétně nadchla, popřípadě inspirovala? Děti o ní ještě dlouho mluvily...

„Když jsem byla malá“ - kniha o dětech z 19. století

9) Dělit čas při hodině čtení na aktivity před čtením, při čtení a po čtení?

- ☐ Ano vždy
☒ Ano, ale ne vždy
☐ Moc ne
☐ Vůbec ne

Příloha č. 20

Dotazník pro knihovnice

1. Co pro Vás znamená pojem knihovna?

Přijímání návštěv, se spouští krádeží knih, poskytnutí
obsluhy a možnost získání inf. k oběma dle zájmu

2. Vymýšlíte činnosti pro děti?

- ☒ ANO (přejděte k otázce 2a)
☐ NE (otázka 3)

2a) Kde berete inspiraci? Z čeho čerpáte nápady?

Emmy, časopisy, vlastní nápady, Internet
klub dětí, knihovna, konference Andersen

3. Čtete často knihy?

- ☒ ANO (přejděte k otázce 3a)
☐ NE (otázka číslo 4)

3a) Kterou knihu si přečtete i vícrát? Tzn. je Vaše
oblíbená? Tělo, no. 11. 2. 2000, vždy když si chci přečíst

něco pěkného

4. Která škola s Vámi nejlépe
spolupracuje?

25. Rybníček

5. Přišla někdy některá ze škol s konkrétním návrhem na akci?

- ☐ ANO (otázka 5a)
☒ NE (otázka 5b)

5a) Která škola?.....otázka číslo 6

5b) Uvítala byste to?.....

6. Přemýšlíte i doma na tím, co by se mohlo v knihovně vylepšit?

- ☒ ANO stále a nejen doma
☐ NE

7. Přispíváte svými články o akcích do nějakých novin, časopisů, kroniky nebo
webových stránek?

- ☒ ANO
☐ NE

8. Jezdíte na nějaká školení nebo kurzy? Pokud Ano, tak

jaká?.....EOL, knihovnická online, atd.

Děkuji za pravdivé vyplnění dotazníku